

Estimări ale migrației internaționale pentru Republica Moldova 2014-2017

Metodologia și analize preliminare

Acest raport a fost elaborat datorită unei echipe dedicate de experți internaționali și naționali în demografie și migrație:

1. Eliahu Ben Moshe, Consultant internațional UNFPA în estimarea populației
2. Maria Vremis, Consultant național UNFPA în estimarea populației
3. Valentina Istrati, Șefa direcției recensăminte, Biroul Național de Statistică
4. Snejana Nasco, Biroul Național de Statistică
5. Nina Cesnocova, Biroul Național de Statistică
6. Ana Calfa, Biroul Național de Statistică
7. Elena Galer, Biroul Național de Statistică

Publicația a fost elaborată în cadrul proiectului "Îmbunătățirea capacității instituționale a Biroului Național de Statistică", finanțat de Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare, cofinanțat și implementat de Fondul ONU pentru Populație în Moldova. Această publicație reflectă opiniile autorilor și nu neapărat al UNFPA Moldova sau a Agenției Elvețiene pentru Dezvoltare și Cooperare. Publicația este disponibilă în limbile română și engleză (original) pe paginile oficiale al Biroului Național de Statistică - www.statistica.gov.md și UNFPA Moldova - <http://moldova.unfpa.org>.

Cuprins

Lista de abrevieri.....	4
Lista de tabele.....	4
Lista figurilor.....	4
Sumar executiv.....	6
Introducere.....	10
Aspecte metodologice și tehnice ale definiției și calculului estimărilor migrației internaționale.....	12
Definiția migrației internaționale.....	12
Identificarea datelor și metodologiei adecvate.....	14
Implementarea definiției utilizând datele despre traversările la frontieră.....	14
Datele.....	16
Procesarea și determinarea statutului de migrant.....	18
Imputările și excluderile.....	19
Efectul diferențelor de prag asupra estimărilor migrației.....	20
Migrația internațională 2014-2017.....	25
Mobilitate internațională înaltă.....	25
Fluxuri puternice de migrație internațională.....	26
Tendințe migratorii pe sexe.....	27
Tendințe pe vârste ale migrației.....	29
Cetățenii moldoveni petrec perioade lungi peste hotare.....	34
Concluzii.....	35
Concluzii și Recomandări.....	37

Lista de abrevieri

BNS	Biroul Național de Statistică
RM	Republica Moldova
UNFPA	Fondul Națiunilor Unite pentru Populație
SDC	Agencia Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare
RPL	Recensământul Populației și al Locuințelor
IGPF	Inspectoratul General al Poliției de Frontieră
ASP	Agencia Servicii Publice
RSP	Registrul de Stat al populației
IDNP	Numărul de identificare de stat al persoanei fizice atribuit fiecărei persoane la documentarea acesteia de către ASP
BD	Bază de date

Lista de tabele

Tabelul 1: Persoane și traversări ale cetățenilor molodveni (identificați) și ale cetățenilor strănilor, 2013-2018	17
Tabelul 2: Persoane și traversări ale cetățenilor molodveni (identificați) și ale cetățenilor strănilor, folosite pentru calculele estimărilor anuale, 2014-2017	18
Tabelul 3: Imputările după lungimea itinerarului illogic imputat și ecluderile, 2014-2017	20
Tabelul 4: Imigranți (Im), Emigranți (Em) și Migrația Netă (Net) pe diferite praguri, cetățeni ai Republicii Moldova și cetățeni străini, 2014-2017	22
Tabelul 5: Numărul de persoane și traversări ale frontierei de stat pentru cetățenii RM și pentru cetățenii străini 2013-2018 (milioane).....	25
Tabelul 6: Imigranți (Im), Emigranți (Em) și Migrația Netă (Net), cetățeni ai Republicii Moldova și cetățeni străini, 2014-2017 (mii).....	26
Tabelul 7: Imigranți (Im), Emigranți (Em) și Migrația Netă (Net), cetățeni ai Republicii Moldova și cetățeni străini, 2014-2017 (rate la 1000)	26
Tabelul 8: Imigranți (Im), Emigranți (Em) și Migrația Netă (Net), pe sexe, cetățeni ai Republicii Moldova și cetățeni străini, 2014-2017 (rate la 1000 locuitori).....	28
Table 9: Numărul de zile petrecute în străinătate de persoanele cu reședința obișnuită ai Republicii	34
Table 10: Numărul de cetățeni moldoveni care au petrecut peste hotare mai mult de jumătate de an în perioada 2014-2017, după frecvența traversării	35

Lista figurilor

Figura 1: Imigranți (Im), Emigranți (Em) și Migrația Netă (Net), pe sexe, cetățeni ai Republicii Moldova și cetățeni străini, 2014-2017 (rate la 1000 locuitori).....	27
Figura 2: Imigranți (Im), Emigranți (Em) și Migrația Netă (Net), pe sexe, cetățeni ai Republicii Moldova, 2014-2017 (rate la 1000 locuitori)	28
Figura 3: Ratele de imigrare internațională pentru cetățenii Republicii Moldova și cetățenii străini, pe grupe de vârste și sexe, 2014 și 2017	29
Figura 4: Ratele de emigrare internațională pentru cetățenii Republicii Moldova și cetățenii străini, pe grupe de vârste și sexe, 2014 și 2017	29

Figura 5: Ratele migrației nete internaționale pentru cetățenii Republicii Moldova și cetățenii străini, pe grupe de vârste și sexe, 2014 și 2017	30
Figura 6: Ratele de imigrare internaționale pentru cetățenii Republicii Moldova, pe grupe de vârste și sexe, 2014 și 2017	32
Figura 7: Ratele de emigrare internaționale pentru cetățenii Republicii Moldova, pe grupe de vârste și sexe, 2014 și 2017	32
Graph 8: Ratele migrației nete internaționale pentru cetățenii Republicii Moldova, pe grupe de vârste și sexe, 2014 și 2017	33
Figura 9: Ratele migrației nete internaționale pentru cetățenii străini, pe grupe de vârste și sexe, 2014 și 2017	34

Sumar executiv

Statisticile migrației internaționale sunt unele dintre cele mai importante componente pentru calcularea populației și probabil cele mai complexe și provocatoare din punct de vedere al metodologiei și disponibilității datelor¹. Importanța migrației internaționale este în special evidentă în cazul Republicii Moldova, care a cunoscut o migrație internațională semnificativă, timp de mai mulți ani și în particular de la separarea de Uniunea Sovietică. BNS cu suportul UNFPA și SDC au inițiat un proiect de accesare a datelor disponibile despre migrația internațională, de identificare a metodologiei potrivite pentru calcularea acestor estimări și pregătirea bazei care va permite calcularea acestor estimări în continuare. Prezentul raport conține o explicație succintă a metodologiei, care a fost utilizată la calcularea estimărilor migrației internaționale, împreună cu rezultatele obținute atât pentru fluxurile migraționale cât și pentru soldurile migrației pe vârstă și sex, și analizele preliminare ale acestor rezultate.

Prima provocare atunci când ne referim la migrație în general și la migrația internațională în particular este identificarea unei definiții convingătoare care poate fi implementată utilizând datele disponibile pentru a produce estimări internaționale comparabile sigure. Aceste definiții trebuie să fie în conformitate cu recomandările internaționale și să se bazeze pe conceptul de *reședință obișnuită*. În concordanță cu aceasta, un *imigrant* este orice persoană care a petrecut peste hotare mai mult de un an, înaintea unei traversări de frontieră și s-a întors în Republica Moldova ca să rămână pentru cel puțin un an, și similar un *emigrant* este orice persoană care a petrecut un an în Republica Moldova înainte de pleca peste hotare ca să rămână acolo pentru cel puțin un an. În conformitate cu recomandările internaționale, absențele/prezențele pe termen scurt nu sunt luate în considerare atunci când se calculează perioadele de un an, astfel nivelul de toleranță a fost setat la 90 de zile, ceea ce înseamnă că, în practică, un an întreg este calculat ca cel puțin 275 zile în cursul anului. Trebuie subliniat faptul că cele 275 de zile minime (în străinătate sau în Republica Moldova) sunt calculate cumulativ, ceea ce înseamnă că nu trebuie să fie zile consecutive pe parcursul anului.

O altă provocare vizează identificarea surselor de date adecvate și a metodologiei corespunzătoare care poate fi adaptată la datele disponibile. Producerea estimărilor sigure ale populației a fost considerată o activitate urgentă/prioritară. Procesul de identificare a sursei de date a fost limitat în timp, dar în final a fost găsită o sursă adecvată și disponibilă anual, și care să permită producerea estimărilor migrației internaționale sigure într-o perioadă relativ scurtă de timp: înregistrarea traversărilor la frontiera de stat care este efectuată de către Inspectoratul General al Poliției de Frontieră. Au fost efectuate verificări intense pentru a confirma caracterul adecvat al datelor din punct de vedere al calității și al completitudinii.

După selectarea sursei de date, a fost necesară identificarea metodologiei adecvate pentru calcularea estimărilor migraționale sigure în cel mai scurt timp posibil. Metodologia selectată a urmat principiile descrise într-un proiect OIM anterior (2010) și a fost completată cu unele îmbunătățiri în urma verificării atente a mai multor eșantioane de date cu traversările frontierei din ultimii ani și studiul experiențelor altor țări despre utilizarea datelor de trecere a frontierei la elaborarea statisticilor privind migrația (cum ar fi Noua Zeelandă, Georgia și Israel). Folosind imputări (și excluderi), metodologia selectată a demonstrat/arătat soluții convingătoare la inconsecvențele care pot exista

---

¹ Introduction: Measuring International Migration: Theory and Practice, Hania Zlotnick, *The International Migration Review* Vol. 21, No. 4, 1987

de obicei în acest tip de date. Aceste neconcordanțe pot apărea din erori de date (în timpul colectării și procesării datelor sau ca urmare a utilizării de către o persoană documente sau pașapoarte diferite, astfel nefiind identificată ca aceeași persoană, situație posibilă în cazul persoanelor cu multiplă cetățenie) sau ca urmare a traversărilor internaționale neraportate (lipsă) (ca în cazul traversărilor internaționale prin regiunea transnistreană). Au fost efectuate verificări și simulări intense care au arătat că imputările și excluderile nu au afectat în mod substanțial estimările migrației.

După ce s-au efectuat verificări exhaustive pentru mai multe eșantioane de către BNS, setul de date necesar a fost pregătit de către IGPF și întreaga bază de date anonimată cu traversări pentru anii 2013-2018 a fost recepționată și procesată de către BNS pentru producerea estimărilor pentru anii 2014-2017. Estimările migraționale rezultate au fost verificate în continuare cu privire la completitudine și coerență pentru perioada celor patru ani și, astfel, pentru prima dată au fost calculate estimări internaționale sigure pentru Republica Moldova. Aceste estimări au permis calcularea estimărilor populației pentru fiecare an 2014-2017 care au fost deja publicate de către BNS pe pagina oficială².

Imagina generală care rezultă din datele privind mobilitatea internațională în Republica Moldova este a unei populații extrem de mobile, cu un număr mare de persoane care petrec perioade lungi de timp în străinătate. Populația moldovenească a înregistrat în anii analizați fluxuri de emigrare și imigrare (migrație de întoarcere) semnificative, care au dus la un sold migrator negativ ridicat, fiind și în ultimii ani în continua creștere.

Datele arată că în perioada analizată de patru ani (2014-2017) între 40 și 57 de mii de cetățeni ai Republicii Moldova s-au reîntors anual în țară după ce au locuit peste hotare și între 70 și 79 mii persoane au emigrat. Fluxurile imigraționale au fost întotdeauna mai mici decât cele emigraționale ceea ce a dus la un sold migratoriu negativ care a crescut de la -18 mii în 2014 la aproximativ -39 mii în 2017. Din ratele migrației ale cetățenilor moldoveni se observă că ratele de emigrare au crescut în perioada celor patru ani de la 26 la 29 per 1.000 persoane, în timp ce ratele de imigrare au scăzut de la 20 la 15 per 1000 persoane, ceea ce a dus la un sold migratoriu anual negativ care a crescut de la -6,4 în 2014 la -14,3 per 1000 locuitori în 2017. Ratele migraționale ale cetățenilor străini au fost mai mici, în special ratele migrației nete negative care au variat între -2,2 și -3,7 per 1.000 persoane în aceeași perioadă.

Ratele migrației internaționale pe sexe ale cetățenilor moldoveni arată modificări ale tendințelor în perioada celor patru ani. Pe parcursul întregii perioade, ratele migrației (în ambele direcții, ratele de emigrare și imigrare) au fost mai mari pentru bărbați decât pentru femei. Totuși, ratele migrației nete negative au fost mai mici pentru bărbați decât pentru femei în primii doi ani și situația s-a inversat în ultimii doi ani când ratele pentru bărbați au devenit mai mari decât pentru femei. Pentru migrație în general și migrația internațională, în particular, ratele migrației la vârstele adulte tinere și la copii sunt de obicei mari, iar la celelalte vârste sunt mai scăzute. Aceste tendințe sunt evidente și în migrația internațională a Republicii Moldova. Tipologia pe vârste menționată este prezentă atât în ratele imigrației și ale emigrației, cât și în ratele migrației nete pentru ambele sexe. La majoritatea vârstelor bărbații au avut rate ale migrației mai mari și modificările ratelor la bărbați au fost mai accentuate.

---

² www.statistica.gov.md

O altă caracteristică importantă a cetățenilor moldoveni de remarcat este magnitudinea mare atât a ratelor de imigrare, dar în particular a celor de emigrare la vârste adulte tinere: ratele de emigrare la 20-24 de ani ajung la un nivel de 72 la o mie locuitori pentru bărbați și 57 la o mie locuitori pentru femei în 2017 și până la vârstele de 35-39 rămân peste 45 pentru bărbați și peste 34 pentru femei. Ratele imigrării, chiar dacă sunt mai scăzute, sunt totuși foarte mari, ajungând în 2014 la aproape 51 la mie pentru bărbații de 25-29 ani și aproape 31 la mie pentru femeile din aceeași grupă de vârstă. Aceste rate ridicate ale migrației generează de asemenea solduri negative ridicate la vârste adulte tinere: în 2017, la vârsta de 20-24 de ani, bărbații prezintă un sold migrator negativ de -47 la mie, iar femeile de -39 la mie. Aceasta înseamnă că Republica Moldova a pierdut aproximativ 5% și 4% din grupul de vârstă de 20-24 de ani (cohortă) de bărbați și de femei, respectiv, într-un singur an.

Însumând numărul de cetățeni moldoveni³ (diferiți) care au petrecut peste hotare mai mult de jumătate de an cel puțin o dată în perioada analizată 2014-2017⁴, obținem aproximativ 720 de mii de persoane. Cu alte cuvinte, aproximativ 26% din populația cu reședința obișnuită a Republicii Moldova a petrecut cel puțin o dată mai mult de jumătate de an în străinătate în această perioadă de patru ani. Mai mult, aproximativ 41% dintre aceștia (aproape 300 de mii) au stat peste hotare mai mult de jumătate de an de mai multe ori: 226 mii - de două ori, 67 mii de trei ori și aproximativ 5 mii au stat peste hotare mai mult de jumătate de an în fiecare an (de 4 ori). Atunci când analizăm tendințele migrației ale cetățenilor moldoveni, observăm, de asemenea, că un număr semnificativ dintre aceștia oscilează pe parcursul anilor (patru ani) între statutul de emigrant și de imigrant (sau de migrant reîntors): aproximativ 56 de mii atât au imigrat, cât și au emigrat cel puțin o dată în cei 4 ani analizați, unii dintre ei (4,6 mii) au migrat chiar și de 3 ori, iar o parte (216) în fiecare an.

Imaginea generală pe care o obținem este a unei populații extrem de mobile și o parte mare a acesteia are o expunere ridicată și continuă la alte societăți și țări pentru perioade relativ mari de timp. O astfel de mobilitate și de tendințe migrației prezintă o provocare pentru orice definiție a migrației internaționale, deoarece mulți cetățeni moldoveni petrec perioade îndelungate atât în Republica Moldova, cât și în străinătate.

Abordarea adoptată pentru măsurarea estimărilor migrației va permite BNS să producă estimări ale populației curente în fiecare an. Multe îmbunătățiri pot și trebuie introduse în viitor, în măsura în care vor fi disponibile resurse adecvate. Trebuie totuși să se decidă cum să fie depășită problema definiției încorporate cu întârziere (de ceva mai mult de un an) în calculul estimărilor migrației care rezultă din necesitatea de a avea date pentru anul $T + 1$ (ex: 2019) pentru calcularea estimărilor migrației pentru anul T (ex: 2018). Dezvoltarea modelelor migraționale bazate pe date parțiale pentru $T + 1$ sau pe proiecții din serii de timp sau alte metode statistice va necesita eforturi adiționale semnificative. În aceste condiții, abordarea recomandată este de a produce estimări provizorii pentru anul T bazate pe utilizarea acelorași rate de migrație nete pe vârstă și sex, calculate pentru anul anterior ($T-1$; ex: 2017), permițând astfel calcularea estimărilor **provizorii** curente ale populației pentru anul T în jurul lunii mai a anului $T + 1$ și producerea estimărilor populației **revizuite și finale** pentru anul T în luna mai a anului

---

³ Trebuie menționat faptul că aceasta poate fi o subestimare, deoarece cetățenii moldoveni menționați aici sunt cetățenii moldoveni identificați din care au fost excluși aproximativ 87 de mii pentru care lipseau date și imputarea statistică nu a fost posibilă, totodată există un număr necunoscut de cetățeni moldoveni neidentificați printre străini

⁴ Calculele au fost făcute pentru cetățenii moldoveni care au traversat frontiera în perioada anilor 2014-2017 și au fost efectuate cumulativ, în perioadele de 365 de zile înainte sau după o anumită traversare

T + 2 (ex: 2020), când datele despre traversări ale T + 1 vor fi deja procesate și estimările migrației în funcție de vârste și sex calculate. Această abordare a producerii estimărilor provizorii și finale va permite depășirea unei probleme similare cu privire la datele statistice vitale, deoarece, de asemenea, în acest caz, datele finale pentru anul curent T sunt disponibile în formă finală câteva luni (cel puțin 3, de obicei mai multe) după sfârșitul anului T+1.

Trebuie subliniat faptul că soldul migrațional negativ relativ mare ar putea avea nu doar consecințe negative. Este evident că, pe termen scurt, faptul că Republica Moldova pierde un număr atât de mare de adulți tineri poate avea influență negativă asupra societății și economiei țării. Cu toate acestea, trebuie menționat faptul că mulți dintre cei care părăsesc țara pentru perioade îndelungate de asemenea se întorc foarte des acasă și mulți dintre ei trimit remitențe către familiile lor care au rămas în Republica Moldova. Există mult mai multe cercetări care trebuie făcute pentru a evalua impactul pe care aceste remitențe îl pot avea asupra societății și economiei Republicii Moldova. Un fapt suplimentar important care trebuie menționat este că caracterul acestor migrații nu este clar: este oare migrație permanentă? Numărul mare de migranți reîntorși la fiecare vârstă și sex, și statutul migrator oscilant a unora dintre ei pare să indice contrariul. Dacă cercetările ulterioare vor confirma caracterul temporar al majorității acestor fluxuri migraționale, atunci expunerea atâtor cetățeni moldoveni în alte culturi și societăți poate duce la o influență pozitivă pe termen lung asupra societății și economiei moldovenești.

Introducere

Statistica migrației internaționale este una dintre cele mai importante componente pentru calcularea numărului populației și probabil cea mai complexă și provocatoare atât din punct de vedere metodologic cât și din punct de vedere al disponibilității datelor⁵. Importanța migrației internaționale este îndeosebi evidentă în cazul Republicii Moldova care a cunoscut o migrație internațională semnificativă timp de mai mulți ani și anume de la separarea de Uniunea Sovietică.

Chiar dacă de mai mulți ani era cunoscut faptul că Republica Moldova se confruntă cu un sold al migrației negativ semnificativ, estimări sigure nu erau disponibile. Efectul important pe care migrația internațională l-ar putea avea asupra estimărilor populației devine evident când rezultatele recensământului din 2004 au fost analizate, arătând că de la recensământul precedent din 1989 o parte din populație, care nu era cuprinsă de statisticile migrației disponibile, a părăsit țara. Următorul recensământ desfășurat în 2014 a arătat că estimările populației curente erau supraestimate cu aproape 700 mii de persoane care au părăsit țara în ultimele decenii⁶.

Astfel necesitatea de a produce statistici migraționale sigure este o obligație și BNS cu suportul UNFPA și SDC au inițiat un proiect de accesare a surselor de date disponibile referitor la migrația internațională și identificarea metodologiei adecvate pentru calcularea acestor estimări.

Atunci când ne referim la migrația internațională, prima provocare este identificarea unei definiții corespunzătoare la nivel internațional care să poată fi implementată folosind datele disponibile pentru a produce estimări migraționale sigure. Complexitatea migrației și schimbarea tendințelor sale din ultimele decenii face ca selecția acestei definiții să fie departe de efortul banal. Această complexitate se reflectă în ghiduri internaționale generale privind cele mai bune practici de implementare, lăsând o gamă largă de posibilități de definire, care trebuie adaptate la datele și metodologia disponibile, și la situația locală. Procesul analitic a inclus verificări empirice ale diferitor posibilități, iar în final a fost identificată și adoptată o definiție corespunzătoare.

O altă provocare vizează identificarea surselor de date adecvate și o metodologie care poate fi adaptată la datele disponibile. Există diferite surse de date posibile care pot fi utilizate pentru calcularea estimărilor migrației. Întrucât producerea estimărilor sigure a populației a fost considerată o activitate prioritară/urgentă, procesul de selecție a sursei de date a fost limitat în timp, dar în final a fost identificată o sursă adecvată și accesibilă și care să permită estimări sigure ale migrației într-o perioadă relativ scurtă de timp: înregistrarea traversărilor frontierei de stat care este o activitate continuă efectuată de Inspectoratul General al Poliției de Frontieră.

După selectarea sursei de date, a fost necesară identificarea metodologiei adecvate pentru calcularea estimărilor migraționale sigure în cea mai scurtă perioadă posibilă. S-au realizat unele progrese în această direcție în trecut, în timpul unei consultanțe susținute de OIM (2010) care a verificat posibila utilizare a acestui tip de date și chiar a propus o foaie de parcurs pentru calcularea estimărilor migrației. Metodologia selectată a urmat principiile delimitate la acel moment și a adăugat

---

⁵ Introduction: Measuring International Migration: Theory and Practice, Hania Zlotnick, *The International Migration Review* Vol. 21, No. 4, 1987

⁶ Recalcularea numărului populației Republicii Moldova conform recomandărilor ONU pentru perioada 2014-2019, Raportul final (BNS și UNFPA)

îmbunătățiri, care au rezultat dintr-o verificare atentă a mai multor eşantioane de date cu traversările frontierei din ultimii ani și studiul experienței altor țări care folosesc date de trecere a frontierei pentru a elabora statistici privind migrația (cum ar fi Noua Zeelandă, Georgia și Israel). Folosind imputări (și excluderi) metodologia selectată a arătat soluții convingătoare la inconsecvențele care pot exista de obicei în acest tip de date. Aceste neconcordanțe pot apărea din erori de date (în timpul colectării și procesării datelor sau ca urmare a utilizării de către o persoană de documente sau pașapoarte diferite, astfel nefiind identificată ca aceeași persoană, situație posibilă în cazul persoanelor cu multiplă cetățenie) sau ca urmare a traversărilor internaționale neraportate (lipsă) (ca în cazul mișcărilor internaționale prin regiunea transnistreană). Au fost efectuate verificări și simulări intense care au arătat că imputările și excluderile nu au afectat în mod substanțial estimările migrației.

Au fost efectuate verificări intense pentru a confirma caracterul potrivit/adekvat al datelor din punct de vedere al calității și al completitudinii. Întrucât volumele de date analizate au fost extrem de mari (peste 125 de milioane de înregistrări în total și aproximativ 50 de milioane de înregistrări pentru calculul estimărilor pentru fiecare an), verificările au fost efectuate pe eşantioane mici, care, totodată, au fost utilizate și pentru a dezvolta și verifica programe informatice complexe necesare pentru calcularea estimărilor anuale migraționale pe vârstă și sex.

După ce s-au efectuat verificări exhaustive pentru mai multe eşantioane de către BNS, setul de date necesar a fost pregătit de către IGPF și întreaga bază de date anonimată cu traversări pentru anii 2013-2018 a fost recepționată și procesată de către BNS pentru producerea estimărilor pentru anii 2014-2017.

Estimările migraționale rezultate au fost verificate în continuare cu privire la completitudine și coerență pe perioada celor patru ani și, astfel, pentru prima dată au fost calculate estimări internaționale sigure. Aceste estimări au permis calcularea estimărilor populației pentru fiecare an 2014-2017 care au fost deja publicate de către BNS⁷.

Prezentul raport conține o explicație succintă a metodologiei care a fost utilizată pentru calcularea estimărilor migrației internaționale, împreună cu rezultatele obținute atât în ceea ce privește fluxurile migraționale (imigrație și emigrare) cât și soldurile migrației nete pe vârstă și sex, precum și unele analize preliminare ale acestor rezultate.

---

⁷ Recalcularea numărului populației Republicii Moldova, 2014-2019, Raportul final și datele publicate în Banca de date de pe site-ul BNS

1. Aspecte metodologice și tehnice ale definiției și calculului estimărilor migrației internaționale

Definiția migrației internaționale

„Statisticile privind migrația sunt probabil elementul cel mai complex din domeniul statisticilor sociale, nu doar din punct de vedere operațional, ci și din punct de vedere conceptual. Deși este adevărat că există definiții internaționale, nu este întotdeauna simplu de aplicat exact conceptul de migrant. Mai mult, există forme din ce în ce mai diferite de migrație și există o varietate de surse care asigură măsurarea parțială a migrației”⁸

Prima provocare atunci când ne referim la migrație în general și la migrația internațională în particular este identificarea unei definiții convingătoare care poate fi implementată utilizând datele disponibile pentru a produce estimări internaționale sigure.

Răspunsul la întrebarea cu privire la „cine ar trebui să fie considerat un imigrant/emigrant” nu este evident. O persoană care petrece un an în străinătate este considerată emigrant? Poate că a plecat doar pentru câțiva ani la studii sau muncă după care această persoană va reveni în țara de origine? Este suficient un an pentru a decide că această persoană este emigrant? Poate că doi ani ar fi o opțiune mai bună? Sau poate trei ani vor fi mai exacti? S-ar părea că dacă persoana petrece mai mult timp în străinătate e mai bine, dar în același timp, din punct de vedere practic, aplicarea unei perioade mai lungi de timp înseamnă a aștepta mai mult pentru a determina statutul migratoriu al persoanei și, prin urmare, mai mult timp pentru a produce orice statistici privind migrația și acest lucru va fi extrem de incomod.

Din fericire, există recomandări internaționale acceptate, care oferă instrucțiuni generale și stabilesc limitele pentru perioada de timp care ar trebui să fie utilizată în definiție. În această privință, definiția generală convenită soluționează problema.

Pentru a înțelege mai bine această definiție, ar trebui să facem referire la conceptul de „populație cu reședința obișnuită” care se bazează pe conceptul de „loc de reședință obișnuită”⁹: „Populația rezidentă” a unei țări este compusă din acele persoane care își au locul de reședință obișnuită în țară la momentul de referință al recensământului și au trăit sau intenționează să locuiască acolo pentru o perioadă continuă de cel puțin 12 luni. O „perioadă continuă de timp” înseamnă că absențele (din țara de reședință obișnuită) a căror durată este mai mică de 12 luni nu afectează țara de reședință obișnuită”¹⁰. Definiția pare clară și simplă¹¹, dar atunci când este analizată în detalii, situația se schimbă, în special atunci când trebuie să o implementăm. Prima provocare vizează includerea „intențiilor”. Este foarte dificil să te bazezi pe intenții atunci când implementezi un calcul și, în special

---

⁸ Guidance on Data Integration for Measuring Migration, UNECE 2019, Capitolul 6: Concluzii, paragraful 311, pp. 45

⁹ „Locul de reședință obișnuită” este „locul geografic în care persoana recenziată își petrece de obicei odihna zilnică, evaluată într-o perioadă de timp definită”. Recomandările pentru runda 2020 a recensămintelor populației și locuințelor, UNECE, 2015, p. 78, alin. 392

¹⁰ Recomandările pentru runda 2020 a recensămintelor populației și locuințelor, UNECE, 2015, p. 78, alin. 393

¹¹ Referința la „momentul de referință al recensământului” se datorează faptului că definițiile sunt, de obicei, dezvoltate și actualizate în rundele de recensământ și pot fi schimbate în „în orice moment specific”, fără a-și modifica valabilitatea.

să obții date sigure despre intenții. Este posibil să renunțăm la această parte a definiției fără a afecta validitatea acesteia. A doua provocare constă în propoziția de clarificare prin care trebuie de exclus din calculul perioadei de absență a „absențelor (din țara de reședință obișnuită) a căror durată este mai mică de 12 luni”. Este evident că o vacanță de câteva săptămâni în străinătate nu ar trebui să fie luată în considerare pentru a „întrerupe” șederea continuă, dar care este „toleranța” pe care o avem față de un astfel de concediu în străinătate? O lună? Trei luni? Jumătate de an?

Atunci când luăm drept bază pentru măsurarea migrației „locul de reședință obișnuit” menționat mai sus, ambele provocări devin mai evidente. Ultima dată când o astfel de definiție a fost agreată și de atunci este considerată cea valabilă a fost în 1998 în Recomandările privind statisticile migrației internaționale, revizuirea 1 (ONU, 1998). Un migrant internațional este definit acolo ca o persoană care își schimbă țara de reședință obișnuită. Țara de reședință obișnuită a unei persoane este cea în care locuiește persoana, adică țara în care petrece în mod normal perioada de odihnă zilnică. Un migrant de lungă durată este „o persoană care se mută într-o altă țară decât cea de reședință obișnuită pentru o perioadă de cel puțin un an (12 luni), astfel încât țara de destinație să devină efectiv noua sa țară de reședință obișnuită ”(par. 36)¹².

În practică, respectarea recomandărilor în procesul de implementare necesită o decizie cu privire la care va fi nivelul de toleranță pentru „absențele de scurtă durată”. După cum vom vedea în capitolele următoare, diferențele care reiese din utilizarea diferitor niveluri de toleranță la nivel macro, în special în ceea ce privește soldul migrator (care este diferența dintre numărul de imigranți și numărul de emigranți) sunt de multe ori relativ mici, cu toate acestea diferențele la fluxurile de imigranți și la cele de emigranți sunt destul de pronunțate: dacă definim imigranții/emigranții cu toleranța unei perioade mai scurte de timp (ex: 30 zile) pentru „absențele de scurtă durată”, obținem evident un număr mai mic al fluxurilor, decât dacă tolerăm perioade mai lungi (ex: 182 zile), întrucât tolerarea unei perioade mai lungi va include persoanele absente pentru o perioadă mai scurtă, dar și persoanele absente mai mult de atât. În capitolele următoare, aceste diferențe în Republica Moldova vor fi arătate și analizate.

După analizarea datelor disponibile, definiția care a fost selectată pentru măsurarea migrației internaționale în Republica Moldova respectă pe deplin recomandările internaționale și se bazează pe conceptul de *loc de reședință obișnuită*. În conformitate cu acesta, un imigrant este considerat orice persoană care a petrecut în străinătate mai mult de un an înaintea unei traversări a frontierei de stat și s-a întors în Republica Moldova pentru a rămâne cel puțin un an și, în mod similar, este considerată un emigrant orice persoană care a petrecut un an întreg în Republica Moldova înainte de a se muta în străinătate pentru a rămâne acolo pentru un an întreg. În conformitate cu recomandările, absențele/prezențele pe termen scurt nu sunt luate în considerare atunci când se calculează perioadele de un an, pentru care nivelul de toleranță a fost setat la 90 de zile, ceea ce înseamnă că, în practică, un an întreg este calculat ca cel puțin 275 zile în cursul anului. Trebuie subliniat faptul că cele 275 de zile minime (în străinătate sau în Republica Moldova) sunt calculate cumulativ, ceea ce înseamnă că nu trebuie să fie zile consecutive pe parcursul anului.

---

¹² Există, de asemenea, definiția de migrant de scurtă durată ca fiind „o persoană care se mută într-o altă țară pentru cel puțin trei luni, dar pentru mai puțin de un an” (par. 37). Dar acest lucru este mai puțin relevant pentru calculul estimărilor populației, care este principalul obiectiv al calculelor migrației internaționale în cazul nostru.

Identificarea datelor și metodologiei adecvate

Există diferite surse de date posibile care pot fi utilizate pentru calcularea estimărilor migrației. Aceste surse de date pot fi sondajele statistice, recensămintele populației, datele administrative (și probabil ar fi și datele mari (Big Data)), inclusiv integrarea unor surse menționate mai sus. Întrucât sondajele statistice colectează informații pentru o parte relativ mică a populației, utilizarea datelor sondajelor dezagregate pe vârstă, sexe și grupuri mici de populație și sub arii teritoriale este limitată. Recensămintele pot oferi o soluție mai bună din acest punct de vedere, dar întrucât sunt efectuate o dată la o anumită perioadă (de obicei o dată la 10 ani), nu pot fi utilizate pentru a produce estimări anuale, așa cum sunt de obicei necesare. Mai mult decât atât, ambele surse menționate mai sus pot oferi informații fiabile/sigure pentru stocurile de migranți din țară, dar mai puțin pot oferi informații sigure și complete pentru fluxurile migraționale, și în special pentru cele de emigrare, decât dacă se adaugă module și metodologii de colectare specifice, întrucât, prin definiție, aceștia nu fac parte din obiectul de studiu al sondajelor sau recensămintelor populației. Ne rămân astfel datele administrative ca principala sursă de date care poate fi considerată sursa cea mai potrivită pentru analiza fluxurilor migratorii internaționale. Cu toate acestea, datele administrative legate direct de migrația populației nu sunt întotdeauna complete și disponibile în modul necesar. În registrele populației se înregistrează, de asemenea, și declarațiile despre mișcările migratorii, însă calitatea și completitudinea raportărilor (în special în ceea ce privește emigrarea) sunt de obicei subestimate. Există țări care colectează date de trecere a frontierei relativ complete pe baza înregistrării traversărilor individuale ale cetățenilor și ale străinilor. Aceste țări pot utiliza aceste date, după verificări adecvate și, dacă este necesar, corecții corespunzătoare, pentru a calcula estimări internaționale ale migrației sigure și convingătoare. Republica Moldova este una dintre aceste țări. Mai mult, din moment ce RM deține și un RSP, este posibilă unirea la nivel individual a datelor privind trecerea la frontieră a cetățenilor moldoveni cu datele din RSP, astfel lărgind/mărinnd posibilitățile de analiză a acestor date.

Totodată, în calitate de sursă alternativă, a fost luată în considerare posibilitatea integrării informațiilor din diferite surse administrative, precum RSP, registrele educaționale și altele, dar s-a ajuns la concluzia că doar pentru a verifica completitudinea și calitatea datelor rezultate ale migrației va fi necesar efort și timp adițional semnificativ. Întrucât era imperativ să se găsească o soluție pentru calcularea estimărilor migrației cât mai curând posibil, s-a decis că datele despre trecerea frontierei de stat sunt cele mai potrivite pentru aceasta.

După selectarea sursei de date, a fost necesară identificarea metodologiei adecvate care va permite calcularea estimărilor migraționale sigure în cea mai scurtă perioadă posibilă. S-au realizat unele progrese în această direcție în trecut, în timpul unei consultanțe susținute de OIM (2010) care a verificat posibila utilizare a acestui tip de date și chiar a propus o foaie de parcurs pentru calcularea estimărilor migrației. Metodologia finală a urmat principiile delimitate la acel moment și a adăugat îmbunătățiri, care au rezultat dintr-o verificare atentă a mai multor eșantioane de date cu traversările frontierei din ultimii ani și studiul experiențelor altor țări care folosesc date de trecere a frontierei pentru a elabora statistici privind migrația (cum ar fi Noua Zeelandă, Georgia și Israel).

Implementarea definiției utilizând datele despre traversările la frontieră

Valorificarea datelor de trecere a frontierei prezintă provocări care trebuie identificate și soluționate pentru a permite utilizarea acestora la calcularea estimărilor de încredere a migrației internaționale. Prima provocare este volumul datelor privind traversările frontierei și complexitatea calculelor: în fiecare an (în perioada 2013-2018), în Republica Moldova au fost înregistrate în medie aproximativ 21

de milioane de traversări pe an, și întrucât pentru a calcula estimările migrației pentru un an anume trebuie să fie luate în considerare traversările a trei ani consecutivi, volumul traversărilor care trebuiau să fie procesate anual era tot mai mare, de la 48 de milioane pentru calcularea migrației în 2014 la 60 de milioane de traversări pentru 2017. Chiar și cu calculatoarele puternice disponibile la BNS care necesită o programare eficientă pentru a permite prelucrarea unui astfel de set de date într-o perioadă rezonabilă de timp, în special deoarece calculele și validările necesare sunt pe întregul set de traversări ale aceleiași persoane pe parcursul a trei ani: anul pentru care se calculează estimările migrației, anul precedent și anul următor.

Prelucrarea în sine începe cu calcularea perioadelor de ședere în Republica Moldova sau în străinătate între două traversări consecutive și însumarea cumulativă a acestora pentru fiecare persoană care trece frontiera pe parcursul unui an întreg până la traversare și un an după traversare (intrare sau ieșire în/din țară). După calcularea cumulativă a acestor informații/date, fiecărei traversări i se atribuie un statut migrațional corespunzător: dacă o persoană a petrecut în străinătate mai mult de 275 de zile în timpul anului până la traversare și după aceea mai mult de 275 de zile în Republica Moldova, această traversare va avea statut de imigrare, dacă în cursul anului anterior acestei traversări, persoana a petrecut mai mult de 275 de zile în Republica Moldova și după aceea a petrecut peste 275 de zile în străinătate pe parcursul unui an după traversare, atunci această traversare va avea statut de emigrare; în celelalte cazuri, această traversare va avea statutul de non-migrare. Următorul pas este determinarea statutului migratoriu al fiecărei persoane: orice persoană care a avut pe parcursul anului de calcul al estimărilor de migrație cel puțin o traversare cu statut de imigrare va fi considerat ca imigrant, orice persoană care a avut cel puțin o traversare cu statut de emigrare va fi considerat emigrant; dacă o persoană are atât traversări cu statut de imigrare, cât și traversări cu statut de emigrare, statutul persoanei va fi atribuit în dependență de ultimul statut al traversării în anul de calcul, cel de imigrare sau emigrare. Pentru persoanele fără traversări în anul de calcul li se va atribui statutul de non-migranți.

O provocare suplimentară ține de tratarea „itinerarelor ilogice”. Itinerarele ilogice sunt acele cazuri când pentru o anumită persoană sunt înregistrate două traversări consecutive în aceeași direcție. Este evident că orice intrare în țară poate fi urmată (sau nu) de o ieșire și va fi ilogic să existe două intrări (ieșiri) consecutive fără ieșire (intrare). Aceste „itinerare ilogice” pot fi rezultatul erorilor în alocarea traversărilor unei anumite persoane (traversarea lipsă nu a fost atribuită în mod corespunzător persoanei) sau persoana a traversat hotarul fără a fi înregistrată în sistem (este cazul în care o persoană a ieșit sau a intrat din/în țară prin regiunea transnistreană). În orice caz, aceste itinerare ilogice trebuie identificate și luate măsuri necesare care să permită sau nu încorporarea lor în calcule. În practică s-a decis „imputarea” unei noi traversări în cazurile în care itinerarul ilogic are un interval mai mic de 183 de zile. Traversarea imputată a fost introdusă la mijlocului intervalului ilogic permițând astfel încorporarea acestei persoane în calculele estimărilor migrației. Anual, au fost imputate mai puțin de 2% din total traversări, iar perioada medie a intervalelor imputate a fost mai mică de 30 de zile. Aproximativ 19% dintre persoane au avut cel puțin un interval imputat, dar în majoritatea cazurilor, intervalele imputate au fost de câteva zile (intervalul mediu imputat a fost de 15 zile). În cazurile extreme, când o persoană are intervale ilogice de 183 de zile sau mai mult, această persoană a fost exclusă din calcule (anual mai puțin de 1% din persoanele care trec frontiera au fost excluse).

Au fost efectuate verificări exhaustive pentru a verifica, pe cât a fost de posibil, că astfel de imputări și excluderi nu afectează în mod semnificativ calculul estimărilor migrației¹³.

Este important să subliniem că metodologia utilizată se bazează pe informații obiective care reprezintă durata efectivă a prezenței sau absenței în/din țară a persoanelor care traversează frontiera. Aceste durate sunt calculate ex post, luând în considerare toate datele de intrare sau ieșire, așa cum sunt înregistrate de polițiștii de frontieră. În consecință, această metodologie nu ia în calcul nici intenția pentru durata de prezență sau absență, nici motivul de intrare sau ieșire în/din țară. Acesta este un aspect forte al acestei metodologii, deoarece atât durata intenționată de ședere sau de absență, cât și motivul migrării sunt, în general, cele mai slabe puncte din orice metodă de colectare a datelor privind migrațiile internaționale¹⁴. Un dezavantaj al metodologiei selectate este faptul că pentru a calcula statutul migratoriu al persoanelor care trec frontiera în timpul unui an T este necesar să așteptăm până la sfârșitul anului T + 1 și, prin urmare, estimările finale ale migrației sunt produse cu o întârziere mai mare de un an (de obicei aproximativ un an și jumătate, deoarece procesarea datelor necesită timp suplimentar). Din acest motiv, unele țări folosesc metode statistice bazate pe istoricul statisticilor migrației pentru a prognoza migrația și pentru a produce estimări provizorii ale migrației internaționale bazate pe aceste prognoze spre sfârșitul anului T, acestea la rândul lor fiind utilizate pentru a produce estimări provizorii curente ale populației. Deoarece această metodologie este implementată în Republica Moldova pentru prima dată, nu există suficiente statistici istorice pe care să se bazeze modelele de prognoză. Totuși, pentru Republica Moldova a fost implementată altă soluție pentru a produce estimări provizorii ale populației până la implementarea modelelor de prognoză în estimările curente.

Datele

De la Inspectoratul General al Poliției de Frontieră au fost primite două fișiere cu date anonimizate. Primul fișier includea traversări efectuate de către persoane fizice care foloseau un document moldovenesc (în continuare fișier al cetățenilor moldoveni), iar cel de-al doilea includea traversări ale persoanelor care foloseau un document străin (în continuare fișier al străinilor). Fișierele au fost sortate la nivel de persoană după un ID unic, care a fost atribuit fiecărei persoane și traversărilor acestuia în urma anonimizării datelor. Mai mult, fișierul cetățenilor moldoveni a inclus toate traversările persoanelor care au trecut frontiera cel puțin o dată cu un document moldovenesc, iar pentru altele au folosit documente străine. Identificarea acestor cazuri a fost posibilă prin unirea înregistrărilor din fișierul cetățenilor moldoveni cu cel al străinilor prin nume, prenume și data completă a nașterii cetățenilor moldoveni. Trebuie menționat faptul că în baza de date originală a IGPF, persoanele dețin un IDNP, care este generat de ASP. Este evident că operațiunile menționate mai sus pot avea erori potențiale de nepotrivire sau nepotrivire necorespunzătoare/eronată.

Operațiunile menționate mai sus au fost efectuate de IGPF până la transmiterea fișierelor la BNS. În plus, IDNP-urile cetățenilor moldoveni au fost transmise de către IGPF în adresa ASP pentru a atribui raionul de reședință al fiecărei persoane. Raionul a fost adăugat la datele persoanelor fizice și a permis ca persoanele înregistrate în Transnistria să fie excluse din calcule.

---

¹³ Mai multe detalii în capitolul *Imputări și excluderi*

¹⁴ O metodologie specială care utilizează o bază de date a traversărilor frontierei pentru estimarea fluxurilor de migrație internațională, Michel POULAIN, (UCL-GÉDAP, Belgia), OIM Moldova, septembrie 2010

Fișierele primite includeau traversările înregistrate la frontiera Republicii Moldova pentru anii 2013-2018: 74 de milioane de traversări ale cetățenilor moldoveni identificați (inclusiv traversările aproximativ a 496 de mii de cetățeni moldoveni, care au fost adăugate din fișierul cetățenilor străinilor în urma procedurii de unire) și 55 de milioane de traversări ale cetățenilor străinilor (inclusiv traversările celor 496 de mii de cetățeni moldoveni identificați și menționați mai sus, care au folosit documente străine pentru o parte din traversările lor și un număr necunoscut de cetățeni moldoveni neidentificați în fișierul cetățenilor străinilor care folosesc doar documente străine). În aceste fișiere au fost identificați 2,7 milioane de cetățeni moldoveni și 3,8 milioane de străini (inclusiv un număr necunoscut de cetățeni moldoveni neidentificați din fișierul cetățenilor străini și excluzând cei 496 de mii de cetățeni moldoveni traversările cărora au fost adăugate în fișierul cetățenilor moldoveni). Numărul mare de străini nu ar trebui să surprindă, deoarece include orice străin care a intrat în țară, cel puțin o dată în perioada 2013-2018, în calitate de turist sau pentru afaceri, cât și numărul necunoscut de cetățeni moldoveni care folosesc documente străine pentru traversare și care nu au fost identificați drept cetățeni moldoveni. Mai mult, un străin care revine în Republica Moldova cu diferite documente străine va fi considerat o persoană diferită. După cum se poate observa, numărul mediu de traversări pe persoană pentru cetățenii moldoveni este de aproape 28 în cei 6 ani, ceea ce înseamnă că, în medie, fiecare moldovean trece hotarul de aproximativ 4,5 ori pe an. Așa după cum era de așteptat, numărul de traversări per persoană este mult mai mic pentru străini decât pentru cetățenii moldoveni.

Tabelul 1: Persoane și traversări ale cetățenilor moldoveni (identificați) și ale cetățenilor străini, 2013-2018

	Persoane unice	Traversări	Traversări per persoană
Total	6.4	128.3	19.9
Cetățeni moldoveni	2.7	73.7	27.6
Cetățeni străini	3.8	54.6	14.5

După cum s-a explicat în capitolul precedent, calculul estimărilor migrației pentru un an necesită luarea în considerare și a traversărilor înregistrate în anul precedent și în anul următor. Prin urmare, pentru fiecare an sunt luați în considerare trei ani (ex: pentru a estima migrația anului 2014 se folosește tripletul 2013-2014-2015) (tabelul 2), ceea ce înseamnă procesarea anuală a aproximativ 50 de milioane de traversări: 24 de milioane de traversări ale cetățenilor moldoveni (identificați) și 15-16 milioane de traversări ale cetățenilor străini (trebuie menționat faptul că o parte din traversările utilizate la calculul a doi ani consecutivi se suprapun și acesta este cazul în care unele persoane au traversări în cel puțin doi ani consecutivi, prin urmare, numărul total de traversări și persoane din tabelul 1 nu este simpla sumă a rândurilor din tabelul 2).

Întrebarea cu privire la modul de abordare a fișierului cetățenilor străini a fost indirect. S-a formulat ipoteza că migrația netă calculată din fișierul străinilor ar trebui să fie nulă pentru străinii reali și ar trebui să urmeze tendințele identificate în fișierului cetățenilor moldoveni pentru cetățenii moldoveni neidentificați în fișierul străinilor. Dacă acest lucru este adevărat, atunci orice migrație netă semnificativă ar trebui atribuită cetățenilor moldoveni neidentificați din fișierul străinilor. După

efectuarea calculelor, s-a constatat într-adevăr că tendințele migrației nete în fișierele străinilor au fost similare cu cele identificate în fișierul cetățenilor moldoveni, cum ar fi soldul migratoriu negativ care a crescut brusc în 2016 și 2017 atât în fișierul cetățenilor moldoveni cât și în cel al străinilor sau distribuția migrației nete pe vârstă, care a fost similară în ambele fișiere. De asemenea, s-a constatat că, deși numărului de persoane din fișierul străinilor a fost mult mai mare decât cel din fișierul cetățenilor moldoveni, numărul persoanelor identificate ca migranți a fost mai mic, în special soldul migrației nete negative al străinilor care a fost mult mai mic.

Tabelul 2: Persoane și traversări ale cetățenilor moldoveni (identificați) și ale cetățenilor străini, folosite pentru calculele estimărilor anuale, 2014-2017

	Cetățeni străini			Cetățeni moldoveni			Total		
	traversări	persoane	traversări per persoană	traversări	persoane	traversări per persoană	traversări	persoane	traversări per persoană
2014	13.4	0.7	18.2	34.8	1.5	23.9	48.2	2.2	22.0
2015	15.1	0.9	16.3	36.7	1.6	23.6	51.8	2.5	20.9
2016	17.1	1.1	15.4	39.4	1.6	24.2	56.5	2.7	20.6
2017	18.7	1.2	15.4	41.1	1.7	24.2	59.8	2.9	20.5

Există câteva provocări identificate sau presupuse care vor trebui analizate în viitor:

- Se presupune că există nepotriviri cu fișierul străinilor: s-a constatat că unele persoane au avut traversări cu sex diferit (2.746 de cazuri), iar unele cu data nașterii diferite (79 de cazuri). Deși aceste cazuri au fost corectate, pot exista și alte cazuri neidentificate de nepotrivire (că au același sex și / sau data nașterii) care au erori neidentificate.
- Se presupune existența nepotrivirii cu fișierul străinilor: Un număr necunoscut de traversări ale cetățenilor moldoveni care călătoresc cu documente străine posibil să nu fi fost identificate în fișierul străinilor, chiar dacă au traversări în fișierul cetățenilor moldoveni.
- Lipsa identificării cetățenilor moldoveni care folosesc doar documente străine: Deocamdată nu s-a încercat identificarea cetățenilor moldoveni care călătoresc doar cu documente străine în fișierul străinilor, această activitate necesitând timp și efort adițional prin unirea, la nivel individual, al persoanelor din fișierul cetățenilor străini cu persoanele din Registrul de Stat al Populației.
- Lipsa înregistrării traversărilor la frontiera cu Ucraina prin regiunea transnistreană a cetățenilor moldoveni care nu sunt rezidenți în regiunea transnistreană: Traversările prin frontiera cu Ucraina prin regiunea transnistreană nu sunt înregistrate de IGPF. Întrucât rezidenții regiunii Transnistrene nu sunt incluși în calculele statistice, ceea ce lipsește sunt doar traversările persoanelor care nu sunt rezidenți ai regiunii Transnistria.

După analiza datelor, s-a ajuns la concluzia că aceste provocări nu ar trebui să afecteze în mod substanțial estimările migrației, deoarece metodologia de imputare și excludere folosită pentru „itinerarele ilogice” (a se vedea capitolul următor) oferă o soluție convingătoare pentru majoritatea acestora cazuri.

Procesarea și determinarea statutului de migrant

Prelucrarea datelor din fișierele cetățenilor moldoveni și ale străinilor, include:

- a. Construirea bazei de date pentru fiecare an de calcul: Pentru toate persoanele cu traversările din anul T, pentru care vor fi calculate estimările migrației, vor fi selectate traversările din anii T-1 și T+1. Această bază de date este numită în continuare tripletul pentru anul T.
- b. Identificarea „itinerarelor ilogice” - două intrări sau ieșiri consecutive care necesită o traversare între ele au fost marcate ca itinerare ilogice care necesită procesare adițională.
- c. Imputarea unei traversări lipsă între cele două intrări sau ieșiri consecutive.
- d. Alocarea unei date la traversarea lipsă: data alocată este mijlocul dintre datele traversărilor ilogice. Au fost excluse din calcul cazurile extreme ale persoanelor care au o traversare lipsă și care, dacă va fi imputată, va crea intervale artificiale mai mari de 91 de zile.
- e. Calcularea statutului de migrant la nivelul traversărilor: pentru fiecare traversare, în funcție de perioada selectată (pragul), s-a decis: numărul de zile acumulate în străinătate/în Republica Moldova în perioada de observare (un an complet în ambele direcții) înainte și după traversare indică dacă o traversare anumită îi atribuie unei persoane statutul de migrant, emigrant sau de non-migrant. Au fost testate mai multe praguri: 6, 9, 10, 11 și 12 luni.
- f. Calculul statutului de migrant al persoanei: Dacă o persoană are cel puțin o traversare care îl clasifică ca emigrant, va fi considerat emigrant în anul de calcul, dacă persoana are cel puțin o traversare care îl clasifică ca imigrant, va fi considerat un imigrant. O persoană poate avea mai mult de o traversare ca emigrant/imigrant, în acest caz numărul de cazuri în care persoana a fost considerată emigrant/imigrant este ignorat. Când un migrant are în același an traversări pentru care a fost clasificat ca imigrant, cât și ca emigrant, persoana este considerată în acest an atât imigrant, cât și emigrant. Această clasificare nu influențează calculele migrației nete, dar mărește atât numărul de imigranți, cât și cel de emigranți.

Imputările și excluderile

Așa cum s-a explicat mai sus, persoanelor cu itinerare ilogice mai mici de 183 de zile între traversări li s-a imputat o traversare artificială în direcția opusă, căreia i s-a atribuit o dată de traversare care se află exact în mijlocul celor două traversări consecutive în aceeași direcție. Persoanele cu un itinerar ilogic sau mai multe au fost excluse din calcule, dacă distanța dintre cele două traversări consecutive în aceeași direcție a fost mai mare de 182 de zile.

Numărul de excluderi și durata intervalelor imputate au fost relativ mici, așa cum se arată în tabelul 3. Numărul de excluderi a fost mai mic de 3% din persoane, în timp ce imputările, care au afectat aproape 19% din persoane au fost relativ mici: majoritatea dintre persoanele cu intervale imputate au fost imputate din cauza itinerarelor ilogice mai mici de 92 de zile (ceea ce înseamnă că intervalele lor imputate au fost mai mici de 46 de zile) și mai puțin de 4,2% au fost imputate din cauza itinerarelor ilogice între 93 și 182 de zile (ceea ce înseamnă că cel mai mare interval imputat a fost între 47-91 zile). Într-adevăr, o verificare efectuată pentru anul 2015 a arătat că durata medie a intervalelor imputate a fost de 15 zile, dintre care aproximativ 70% au fost mai mici de 7 zile (datele nu sunt prezentate aici).

Tabelul 3: Imputările după lungimea itinerarului ilogic imputat și excluderile, 2014-2017

	2014		2015		2016		2017	
	Cetățeni RM	Cetățeni străini	Cetățeni RM	Cetățeni străini	Cetățeni RM	Cetățeni străini	Cetățeni RM	Cetățeni străini
Valori absolute (mii)								
Total persoane per triplet	1,452.4	737.8	1,555.6	924.0	1,625.7	1,113.8	1,699.6	1,212.8
Cu itinerare ilogice	301.0	114.1	248.1	129.6	251.7	165.9	258.5	175.6
Imputate - total	262.2	95.1	221.5	109.4	226.3	140.9	232.7	147.1
- toate sub 92 zile	200.6	69.5	175.2	81.5	181.0	105.2	186.6	106.6
- una sau mai multe de 93-182 zile	61.7	25.7	46.2	27.9	45.3	35.8	46.1	40.5
Excluse (cel puțin un itinerar ilogic mai mare de 182 zile)	38.8	18.9	26.6	20.2	25.4	25.0	25.8	28.6
Ponderea din total persoane per triplet								
Cu itinerare ilogice	20.7%	15.5%	15.9%	14.0%	15.5%	14.9%	15.2%	14.5%
Imputate - total	18.1%	12.9%	14.2%	11.8%	13.9%	12.7%	13.7%	12.1%
- toate sub 92 zile	13.8%	9.4%	11.3%	8.8%	11.1%	9.4%	11.0%	8.8%
- una sau mai multe de 93-182 zile	4.2%	3.5%	3.0%	3.0%	2.8%	3.2%	2.7%	3.3%
Excluse (cel puțin un itinerar ilogic mai mare de 182 zile)	2.7%	2.6%	1.7%	2.2%	1.6%	2.2%	1.5%	2.4%
Ponderea persoanelor cu itinerare ilogice								
Cu itinerare ilogice	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
Imputate - total	87.1%	83.4%	89.3%	84.4%	89.9%	84.9%	90.0%	83.7%
- toate sub 92 zile	66.6%	60.9%	70.6%	62.9%	71.9%	63.4%	72.2%	60.7%
- una sau mai multe de 93-182 zile	20.5%	22.5%	18.6%	21.5%	18.0%	21.6%	17.8%	23.1%
Excluse (cel puțin un itinerar ilogic mai mare de 182 zile)	12.9%	16.6%	10.7%	15.6%	10.1%	15.1%	10.0%	16.3%

Trebuie menționat faptul că abordarea de imputare utilizată (jumătate din intervalul ilogic al itinerariului) este extrem de simplă, însă investiția care ar fi fost necesară pentru a dezvolta și testa o abordare mai sofisticată, ar necesita informații pentru o perioadă mult mai îndelungată, mai multe resurse umane și timp decât erau disponibile inițial pentru acest proiect. În orice caz, au fost efectuate verificări și simulări intense care au arătat că imputările și excluderile nu au afectat în mod substanțial estimările migrației. În dependență de disponibilitatea resurselor și pentru un număr mai mare de ani, ar merita să se analizeze dacă și în ce măsură estimările migrației pot fi îmbunătățite în continuare folosind o metodologie de imputare mai sofisticată.

Efectul diferențelor de prag asupra estimărilor migrației

Selectarea pragului (în număr de zile), care trebuie utilizat pentru a determina statutul de migrant a unei persoane, este într-o oarecare măsură arbitrară. Acest prag reprezintă numărul (cumulativ) de zile din anii precedenți și următorii, înainte sau după traversare, care stabilește dacă o persoană ar

trebui considerată migrant: o persoană care petrece mai mult decât pragul selectat în străinătate și după aceea mai mult decât acest prag în Republica Moldova ar fi considerat un imigrant, dacă individul a petrecut mai mult decât pragul în Republica Moldova, iar după aceea mai mult decât acest prag în străinătate, atunci acest individ va fi un emigrant. Conform definiției migrației agreeate la nivel internațional, perioada de observare este un an după și până la orice traversare anumită (trecere a frontierei). S-a decis să se utilizeze o abordare simetrică (același prag necesar pentru emigranți și imigranți, și după și până la traversare), deoarece a-priori nu a fost găsită o justificare convingătoare de a utiliza o abordare non-simetrică.

Definiția de migrație empirică agreeată la nivel internațional pentru a determina statutul de migrant a unei persoane, care poate fi generalizată în „un an, excluzând absențele scurte”, pare să indice că mai mult de jumătate de an (183 zile sau mai mult) ar trebui să fie suficient și, poate, pragul mai adecvat. Cu toate acestea, s-a constatat că cel puțin în cazul Republicii Moldova un astfel de prag generează un număr mare de cazuri, care sunt definite atât ca imigranți, cât și emigranți în același an, deoarece pragul este relativ scurt astfel de situații sunt posibile pentru persoanele care circulă des și statutul lor nu este clar. Cazurile unei persoane considerate imigrant (sau emigrant) de mai multe ori în același an nu sunt problematice, deoarece acest lucru este comun pentru persoanele care se deplasează de mai multe ori pe an și nu afectează statutul migratoriu al persoanei.

Este de așteptat că dacă pragul este mai mare, numărul de persoane care vor fi clasificate drept migranți în ambele direcții este mai mic. Dacă, de exemplu, un an întreg în străinătate / în Republica Moldova este necesar ca o persoană să fie considerată un imigrant/emigrant, atunci vor fi mai puțini migranți (atât imigranți, cât și emigranți) decât în cazul în care condiția este de 275 (zile cumulative), deoarece există persoane care au petrecut mai mult de 275 de zile și mai puțin de 365 de zile în țară sau în străinătate și care vor fi determinate drept migranți. Constatarea empirică a faptului că migrația netă este afectată și de lungimea pragului utilizat este de asemenea de așteptat, deoarece cu cât numărul de traversări (intrare/ieșire) este mai mare cu atât și diferența tinde să fie mai mare. De exemplu, când condiția este de 365 de zile din 365 (în țară/ în străinătate) pentru a fi clasificat drept migrant, obținem în special o migrație netă semnificativ mai mică (în Republica Moldova, aceasta înseamnă un sold **negativ** mai mic) decât atunci când folosim praguri mai mici. Diferența mai proeminentă este între 365 și pragurile mai mici care produc rezultate de migrație netă similare (chiar dacă se așteaptă diferit și cresc odată cu lungimea pragului).

Este clar că în prezent condiția ca o persoană să aibă reședința continuă în străinătate / în Republica Moldova pe parcursul unui an continuu pentru a determina statutul migratoriu al acesteia nu este acceptabilă, deoarece o persoană care locuiește continuu într-un loc poate petrece ceva timp în alte locuri și totuși ar trebui să fie considerat un rezident permanent al primului loc. În momentul renunțării la condiția continuă pe parcursul unui an întreg, este necesar să se definească câte zile ar fi permise într-un alt loc înainte ca această persoană să își schimbe locul de reședință obișnuită (adică această persoană este definită ca migrant) și aceasta este într-o mare măsură arbitrar și depinde de situația locală și de tipologia traversărilor peste hotare.

Empiric, pragul de 183 fiind mic pentru perioada de observare a unui an (înainte și înapoi) creează prea multe dificultăți tehnice, precum multe persoane clasificate atât ca imigranți, cât și emigranți în același an. De exemplu, atunci când se utilizează pragul de 183 zile, peste 35.000 de persoane au fost clasificate în fiecare atât ca imigranți cât și ca emigranți în același an, comparativ cu mai puțin de 2.000

de persoane pe an când se utilizează pragul de 275. Prin urmare, s-a decis să se aleagă pragul de 275 care să permită cel puțin 3 luni de „absențe scurte” pe parcursul anului de observație pentru a decide dacă locul de reședință obișnuită ar trebui schimbat și persoana trebuie clasificată ca imigrant/emigrant. De ce nu pragul de 305 zile sau de 335? Acestea permit doar una sau două luni de „absențe scurte” și asta pare prea scurt și, deși pragul de 335 zile produce rezultate similare cu 275, a fost preferat să se permită o perioadă mai lungă de „absențe scurte”.

Tabelul 4 prezintă datele privind numărul de imigranți, emigranți și soldul migratoriu rezultat la utilizarea diferitor criterii pentru definirea migrației pentru anii 2014-2017. Diferența constă în numărul de zile solicitat (pragul) care trebuie acumulat în străinătate sau în Republica Moldova în anul precedent / următor traversării care va permite determinarea migranților în orice an de calcul (2014-2017). Primul rând din fiecare secțiune reprezintă definiția în care pragul pentru determinarea statutului de migrant este de 183 de zile (mai mult de jumătate de an): persoanele care au acumulat într-o perioadă de un an până la o anumită traversare (din anul de calcul) mai mult de 182 zile în străinătate și într-o perioadă de un an după această traversare peste 182 de zile în Republica Moldova, vor fi catalogate drept imigranți (sau pentru cetățeni ai Republicii Moldova, migranți reîntorși) în mod similar, persoanele care au acumulat mai mult de 182 de zile în Republica Moldova în timpul unui un an înaintea unei traversări (din cursul anului de calcul) și mai mult de 182 de zile în străinătate în cursul unui an următor acestei traversări vor fi clasificate drept emigranți. În mod similar, calculele sunt efectuate utilizând pragurile de 275 zile (~9 luni), 305 (~10 luni) 335 zile (~11 luni) și 365 de zile (întregul an). Tabelul 3 este împărțit în cetățeni ai Republicii Moldova și cetățeni străini (în cadrul numărului de străini, există un număr necunoscut de cetățeni moldoveni neidentificați care au folosit doar documente emise de alte state pentru a trece frontiera pe tot parcursul anilor 2013-2018).

Tabelul 4: Imigranți (Im), Emigranți (Em) și Migrația Netă (Net) pe diferite praguri, cetățeni ai Republicii Moldova și cetățeni străini, 2014-2017

Pragul	2014			2015			2016			2017		
	Im	Em	NET	Im	Em	NET	Im	Em	NET	Im	Em	NET
Cetățeni ai Republicii Moldova												
183	148.6	159.8	-11.2	109.1	132.5	-23.5	93.1	142.2	-49.1	96.6	142.7	-46.0
275	57.0	75.3	-18.3	51.1	69.7	-18.6	40.3	77.8	-37.5	39.7	78.8	-39.1
305	36.1	54.2	-18.1	35.8	52.2	-16.4	28.5	57.8	-29.2	27.7	58.4	-30.7
335	22.1	37.7	-15.6	23.3	35.7	-12.4	18.7	38.8	-20.1	18.0	38.9	-20.9
365	9.7	16.1	-6.4	10.0	15.0	-5.1	8.3	13.9	-5.6	8.0	13.2	-5.2
Cetățeni străini												
183	54.3	61.2	-6.9	64.9	68.1	-3.2	79.5	87.8	-8.3	82.4	94.0	-11.6
275	41.7	48.1	-6.4	54.5	57.2	-2.7	67.0	75.4	-8.4	70.0	80.3	-10.3
305	38.6	44.7	-6.1	51.7	54.1	-2.4	63.8	72.1	-8.3	67.1	76.7	-9.5
335	35.9	41.2	-5.4	48.9	50.7	-1.8	60.8	68.3	-7.5	64.1	72.8	-8.6
365	28.8	32.9	-4.1	42.8	42.2	0.6	53.0	58.9	-5.9	57.2	62.8	-5.6
Total												
183	202.8	220.9	-18.1	174.0	200.6	-26.6	172.6	230.1	-57.5	179.0	236.6	-57.6
275	98.7	123.4	-24.7	105.6	126.9	-21.3	107.2	153.2	-45.9	109.7	159.1	-49.4
305	74.7	98.9	-24.2	87.5	106.3	-18.8	92.3	129.9	-37.6	94.9	135.0	-40.2

335	57.9	78.9	-21.0	72.2	86.4	-14.2	79.5	107.1	-27.6	82.2	111.7	-29.6
365	38.5	49.1	-10.6	52.8	57.3	-4.5	61.3	72.8	-11.5	65.2	76.0	-10.8

Dacă unei persoane i se atribuie statutul de migrant într-un an anumit, atunci aceasta se echivalează cu afirmația că acest individ și-a schimbat locul de reședință obișnuită în acest an. Din diferite motive (a se vedea paragrafele anterioare), a fost selectat pragul de 275 de zile cumulative în străinătate sau în Republica Moldova pentru a defini migrații pentru calculul estimărilor populației, însă pentru a înțelege mai bine tipologia migratorie din Republica Moldova, revenim și la definiții alternative folosind diferite niveluri de toleranță pentru durata „absențelor temporare” care vor fi acceptate pentru a defini sau nu o persoană ca migrant. Într-adevăr, atunci când utilizăm praguri diferite pentru a determina statutul migratoriu, înseamnă a lua în considerare niveluri diferite de toleranță pentru perioadele de „absențe temporare” de la locul de reședință obișnuită. De exemplu, dacă se utilizează pragul de 183 înseamnă că o persoană va fi considerată migrant dacă acumulează puțin mai mult de jumătate de an în străinătate sau în Republica Moldova, ceea ce înseamnă că tolerăm până la aproape 6 luni de „absențe temporare” de la reședința obișnuită a persoanei respective înainte ca această persoană să își schimbe locul de reședință obișnuită și, prin urmare, considerată migrant. Dacă se folosește pragul de 275 de zile înseamnă că tolerăm până la 3 luni de „absențe temporare” de la locul de reședință obișnuită înainte ca o persoană să își schimbe locul de reședință obișnuită și într-un mod similar aceasta se referă și la pragurile de 305 zile și 335 zile cu aproximativ 2 luni și 1 lună de toleranță, respectiv. Folosirea pragului de 365 de zile înseamnă că nu acceptăm „absențe temporare”: pentru a schimba locul de reședință obișnuită a unei persoane, este necesar ca aceasta să rămână un an continuu în noul loc după ce a locuit un an complet continuu în altă parte.

Datele din tabelul 4 arată, după cum era și de așteptat, că numărul de migrații în ambele direcții (imigrații și emigrații) depinde de pragul selectat: cu cât este mai mare pragul (și, prin urmare, toleranța noastră pentru „absențe temporare” este mai mică), cu atât este mai mic numărul de persoane care vor fi clasificate ca migrații în ambele direcții. În același timp, este evident că efectul pragului selectat asupra soldului migrator este mai puțin evidențiat. Pentru cetățenii moldoveni identificați (prima secțiune) numărul de migrații (imigrații sau emigrații) în cei patru ani variază între 93 de mii și 156 de mii pe an atunci când se utilizează pragul de 183, aceste valori aproximativ se înjumătățesc atunci când se utilizează pragul de 275 (variind între 40 și 79 de mii pe an) și așa mai departe când pragul de 365 de zile produce fluxuri migratorii cuprinse între 8 și 16 mii în fiecare direcție. Comparativ cu aceste mari diferențe a fluxurilor de migrație, diferențele de migrație netă sunt mult mai mici: pentru pragul de 183 migrația netă variază între 11 și 49 mii în cei 4 ani, pentru pragul 275 intervalul este de 18-39 mii și scade treptat la 5-6 mii pentru pragul de 365 zile. În cazul cetățenilor străini, diferențele în fluxurile migratorii atunci când se utilizează praguri diferite sunt similare cu diferențele constatate pentru cetățenii moldoveni, iar diferențele migrației nete sunt și mai mici.

Tendențele migrației din Republica Moldova vor necesita o analiză mult mai aprofundată în viitor, când se vor acumula mai mulți ani și date, totuși, din analiza preliminară făcută, este evident că tendințele de migrație în Republica Moldova par să conteste definițiile actuale ale migrației. Arbitraritatea definițiilor migrației este mai clară atunci când analizăm datele privind migrația din Republica Moldova.

Nu există nicio îndoială cu privire la faptul că în ultimii ani (dar și până la 2014) Republica Moldova a înregistrat o pierdere migratorie semnificativă. Diferențele praguri (excluzând pragul de 365 care poate fi respins/ignorat a priori ca fiind o modalitate adecvată de măsurare a migrației) produc estimări negative ale migrației nete și care au variat între 18 și 25 de mii în 2014, între 14 și 27 de mii în 2015, între 28 și 58 de mii în 2016 și între 30 și 58 de mii în 2017. Diferențele sunt mai mici pentru 2014 și 2015, dar cresc în 2016 și 2017. Chiar dacă diferențele dintre praguri pentru estimările migrației nete se ridică la câteva zeci de mii, efectele sale asupra numărului populației curente nu sunt mari, ajungând pe parcursul anilor în medie la un număr aproximativ de 2,7 milioane persoane. Aceste constatări au influențat, de asemenea, decizia de a utiliza pragul de 275.

Pentru a putea furniza estimări ale migrației nete în conformitate cu definiția internațională a migrației destinate acestui scop, a fost selectată acea abordare care pare să fie cea mai bună. Abordarea selectată a luat în calcul definițiile agreate la nivel internațional, tipul și calitatea datelor disponibile și necesitatea de a putea calcula estimări similare ale migrației de acum încolo pentru a produce estimări sigure ale populației curente an de an. Astfel, acest obiectiv a fost atins prin abordarea adoptată.

Migrația internațională 2014-2017

Imaginea generală care rezultă din datele privind mobilitatea internațională în Republica Moldova este a unei populații extrem de mobile, cu un număr mare de persoane care petrec perioade lungi de timp în străinătate, o populație care a înregistrat fluxuri puternice de emigrare și imigrare (migranți reîntorși), care au dus la un sold migrator negativ ridicat, fiind și în ultimii ani în continua creștere.

Mobilitate internațională înaltă

Populația Republicii Moldova este extrem de mobilă. Numărul cetățenilor moldoveni identificați¹⁵ care au trecut frontiera în fiecare an analizat a fost între 1,5-1,7 milioane (Tabelul 5). Un astfel de număr de persoane care traversează frontiera reprezintă aproximativ 40% din numărul total de cetățeni ai Republicii Moldova înregistrați în RSP (puțin peste 4 milioane în 2019). Trebuie menționat faptul că acest număr include nu doar cetățenii moldoveni rezidenți ai Republicii Moldova, ci și cetățenii moldoveni care de regulă au reședința obișnuită în străinătate (unii dintre ei înainte de perioada noastră de observare) și care au trecut hotarul doar pentru a vizita Republica Moldova.

Tabelul 5: Numărul de persoane și traversări ale frontierei de stat pentru cetățenii RM și pentru cetățenii străini 2013-2018 (milioane)

	Cetățenii RM		Cetățenii străini	
	Persoane	Traversări	Persoane	Traversări
2013	1.6	11.1	1.2	7.7
2014	1.5	10.8	1.1	7.4
2015	1.6	12.2	1.3	8.8
2016	1.7	13.2	1.5	10.1
2017	1.7	13.5	1.6	10.0
2018	1.6	13.0	1.7	10.5

În plus, un număr similar de persoane (1,1-1,7 milioane pe parcursul anilor) au trecut hotarul folosind documente emise de alte state, denumiți aici „străini”, deși acest grup include și un număr necunoscut de cetățeni moldoveni neidentificați care au folosit doar documente străine să treacă frontiera. În perioada de observație (2013-2018) au fost identificați aproximativ 2,7 milioane de cetățeni moldoveni care au trecut hotarul cel puțin o dată (include și o parte din cetățenii moldoveni care locuiesc de regulă în străinătate, începând cu 2013 și care veneau să viziteze Republica Moldova) și 3,8 milioane¹⁶ de străini (printre aceștia există un număr necunoscut de cetățeni moldoveni neidentificați care folosesc doar documente emise de alte state în toate traversările lor).

¹⁵ Acest număr nu include un număr necunoscut de cetățeni moldoveni neidentificați care au folosit doar documente non-moldovenești la trecerea frontierei și, prin urmare, au fost incluși în rândul străinilor, a se vedea explicația din capitolul anterior: Implementarea definiției utilizând datele despre traversările la frontieră.

¹⁶ Numărul de străini este suspectat parțial supraestimat, deoarece aceeași persoană care traversează frontiera Republicii Moldova pentru a doua oară cu un alt document (de exemplu, intră a doua oară în RM cu un pașaport reînnoit care are un număr diferit) poate fi considerată în mod greșit o persoană diferită și, prin urmare, numărată de două ori. Această supraestimare parțială poate afecta numărul imigranților și emigranților și poate afecta într-o direcție necunoscută numărul migrației nete ale străinilor.

Fluxuri puternice de migrație internațională

Aceste traversări intense generează fluxuri de migrație internațională în ambele direcții (imigrație și emigrare), care sunt, de asemenea, foarte puternice. Tabelul 6 prezintă date despre numărul de imigranți, emigranți și soldul migratoriu rezultat pentru anii 2014-2017 folosind pragul de 275 pentru a determina migrații¹⁷.

Tabelul 6: Imigranți (Im), Emigranți (Em) și Migrația Netă (Net), cetățeni ai Republicii Moldova și cetățeni străini, 2014-2017 (mii)

	2014			2015			2016			2017		
	Im	Em	NET	Im	Em	NET	Im	Em	NET	Im	Em	NET
Cetățeni ai RM	57.0	75.3	-18.3	51.1	69.7	-18.6	40.3	77.8	-37.5	39.7	78.8	-39.1
Cetățeni străini	41.7	48.1	-6.4	54.5	57.2	-2.7	67.0	75.4	-8.4	70.0	80.3	-10.3
Total	98.7	123.4	-24.7	105.6	126.9	-21.3	107.2	153.2	-45.9	109.7	159.1	-49.4

Datele arată că în acești patru ani aproximativ 40-57 de mii de cetățeni moldoveni s-au întors în Republica Moldova după ce au locuit în străinătate și între 70 și 79 de mii au emigrat în străinătate (Tabelul 6). Fluxul de imigrare a fost întotdeauna mai mic decât fluxul de emigrare, rezultând un sold migratoriu negativ, care a crescut de la aproximativ -18 mii în 2014 la aproximativ -39 mii în 2017. Din date este evident că această creștere a soldului negativ a fost un rezultat al scăderii cu aproximativ 15 mii a numărului de migranți întoarceți (imigranți), combinat cu o creștere mică de câteva mii a numărului de emigranți. Cetățenii străinii au, de asemenea, fluxuri migratorii mari¹⁸, care au fost în creștere pe parcursul anilor, dar din moment ce fluxurile au fost relativ stabile, soldul migrator, tot negativ, a crescut mai puțin, de la aproximativ minus 6 la minus 10 mii pentru aceiași ani. Trebuie menționat faptul că fluxurile de străini includ traversări în scop de muncă și turiști care au venit în Republica Moldova pentru perioade scurte de timp și este puțin probabil ca aceștia ar putea avea un sold migratoriu semnificativ, împreună cu unele traversări ale cetățenilor moldoveni neidentificați care călătoresc doar cu documente emise de alte state, și care se presupune că a fi principalii responsabili pentru acest sold migrator negativ mic.

Tabelul 7 prezintă ratele fluxurilor migratorii raportate la populația anuală a Republicii Moldova (la 1000 persoane) atât pentru cetățenii moldoveni, cât și pentru cei străini. Din ratele migrației ale cetățenilor moldoveni se observă că ratele de emigrare au crescut în perioada celor patru ani de la 26 la 29 per 1.000 persoane, în timp ce ratele de imigrare au scăzut de la 20 la 15 per 1000 persoane, ceea ce a dus la un sold migratoriu anual negativ care a crescut de la -6,4 în 2014 la -14,3 per 1000 locuitori în 2017. Ratele migraționale ale cetățenilor străini au fost mai mici, în special ratele migrației nete negative care au variat între -2,2 și -3,7 per 1.000 persoane în aceeași perioadă.

Tabelul 7: Imigranți (Im), Emigranți (Em) și Migrația Netă (Net), cetățeni ai Republicii Moldova și cetățeni străini, 2014-2017 (rate la 1000)

¹⁷ Acesta este pragul utilizat pentru a defini migrația și, dacă nu este specificat altfel în text, acesta este cel utilizat în continuarea acestui capitol

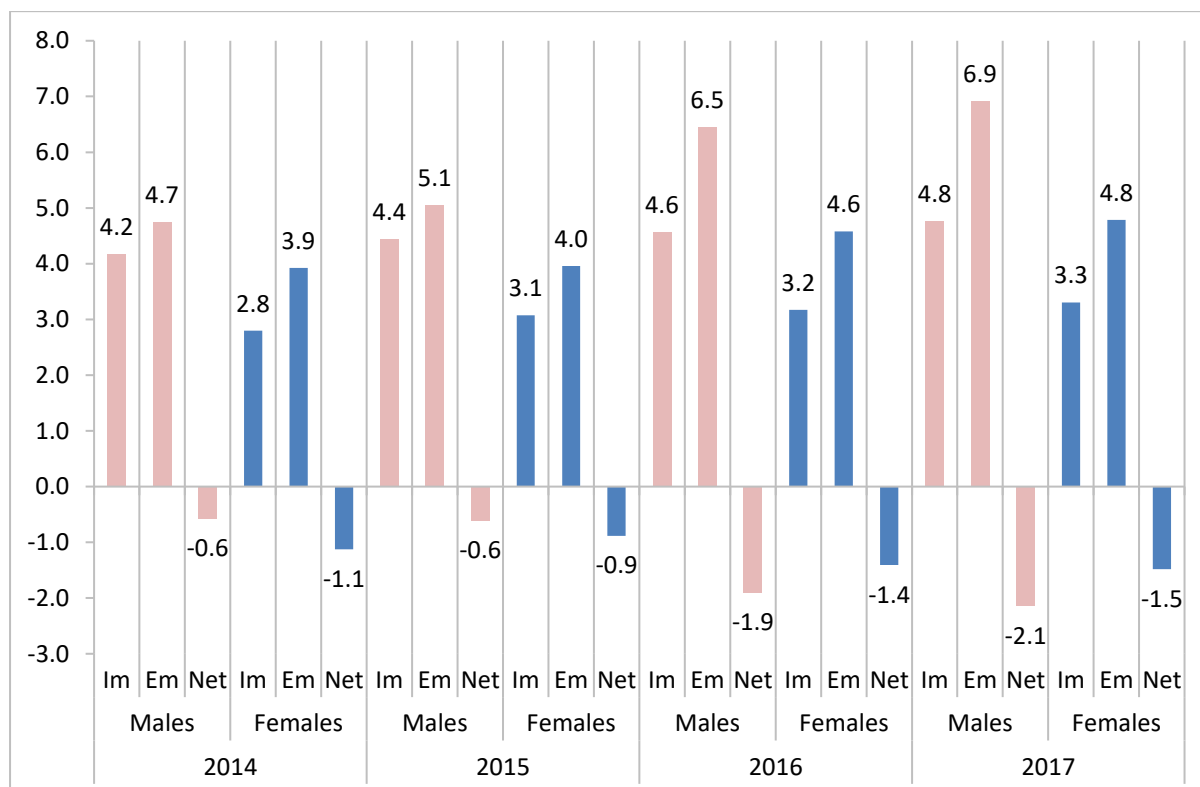
¹⁸ Vezi comentariul anterior despre posibilitatea ca migrația străinilor să fie parțial supraestimată

	2014			2015			2016			2017		
	Im	Em	NET	Im	Em	NET	Im	Em	NET	Im	Em	NET
Cetățeni ai RM	20.0	26.4	-6.4	18.0	24.6	-6.6	14.4	27.8	-13.4	14.5	28.7	-14.3
Cetățeni străini	14.6	16.8	-2.2	19.3	20.2	-1.0	24.0	27.0	-3.0	25.5	29.3	-3.7
Total	34.6	43.2	-8.6	37.3	44.8	-7.5	38.4	54.8	-16.4	40.0	58.0	-18.0

Tendențe migratorii pe sexe

Ratele migrației internaționale pe sexe în Republica Moldova arată o evoluție a tendințelor în perioada celor patru ani. Pe parcursul întregii perioade, ratele migrației (în ambele direcții, ratele de imigrare și emigrare) au fost mai mari pentru bărbați decât pentru femei. Totuși, ratele migrației nete negative au fost mai mici pentru bărbați decât pentru femei în primii doi ani și situația s-a inversat în ultimii doi ani când ratele pentru bărbați au devenit mai mari decât pentru femei.

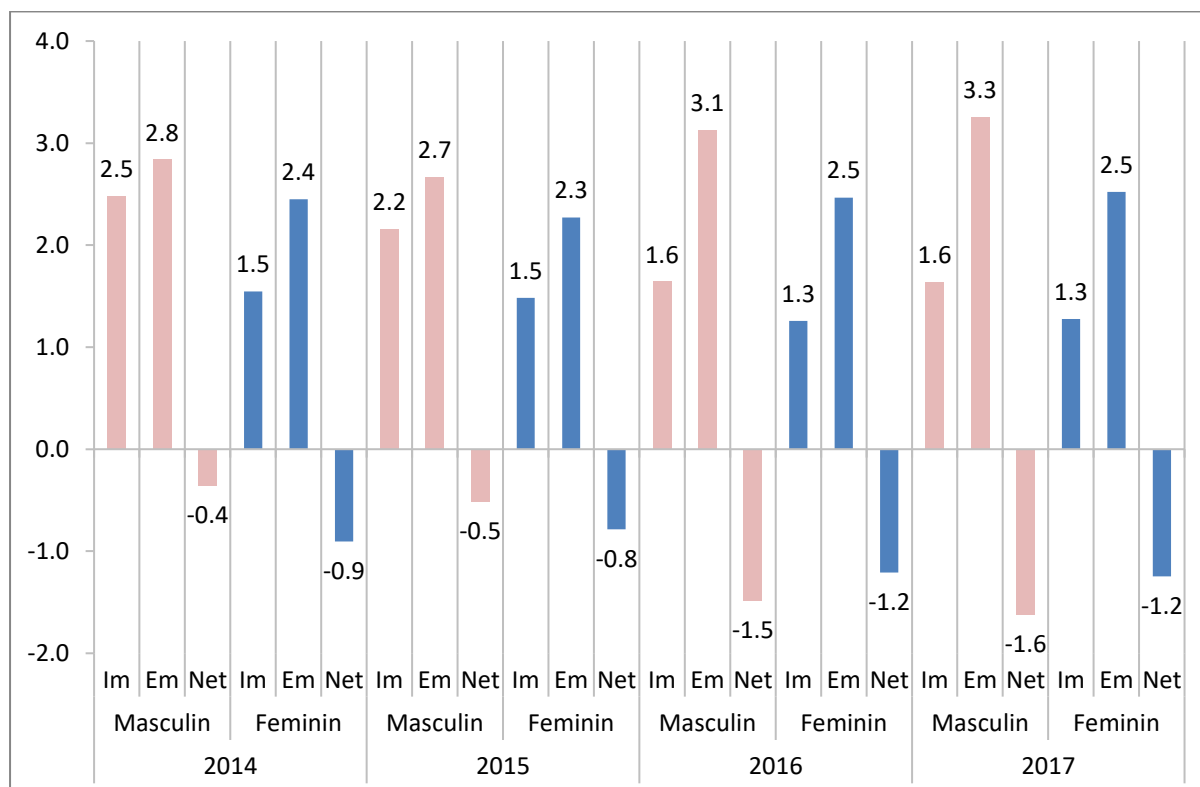
Figura 1: Imigranți (Im), Emigranți (Em) și Migrația Netă (Net), pe sexe, cetățeni ai Republicii Moldova și cetățeni străini, 2014-2017 (rate la 1000 locuitori)

Această inversare a fost rezultatul combinării unei creșteri accentuate a ratelor de emigrare la bărbați (de la 47,5 în 2014 la 69,1 la 1000 în 2017, tabelul 8 și figura 1), împreună cu o creștere mult mai mică a imigrației bărbaților (de la 41,7 la 47,6 la 1000), în timp ce femeile au avut modificări mai mici: rata imigrării pentru femei a crescut de la 28,0 la 33,0 la 1000, iar ratele de emigrare au crescut de la 39,0 la 47,9 la 1000. Ca urmare a acestor modificări diferite în funcție de sex, migrația netă negativă a fost mai mare pentru femei decât pentru bărbați în 2014 (-11,2 comparativ cu -5,8 la 1000 pentru femei și, respectiv, bărbați) și a fost mai mare pentru bărbați decât pentru femei în 2017 (-21,5 comparativ cu -14,8 la 1000 pentru bărbați și respectiv pentru femei).

Ratele migrației internaționale pe sexe ale cetățenilor moldoveni identificați (figura 2 și tabelul 8, primele două rânduri) arată aceeași tendință de schimbare pe parcursul celor patru ani ca și cetățenii Republicii Moldova și cetățenii străini luați împreună. Pe parcursul întregii perioade, ratele de migrație (în ambele direcții, ratele de imigrare și emigrare) pentru bărbați au fost mai mari decât pentru femei. Totuși, ratele migrației nete negative au fost mai mici pentru bărbați decât pentru femei în primii doi ani și situația s-a inversat în ultimii doi ani când ratele pentru bărbați au devenit mai mari decât pentru femei.

Figura 2: Imigranți (Im), Emigranți (Em) și Migrația Netă (Net), pe sexe, cetățeni ai Republicii Moldova, 2014-2017 (rate la 1000 locuitori)

Deși ratele de migrație ale străinilor (tabelul 8, rândurile 3 și 4) arată o tendință similară cu cel al cetățenilor moldoveni identificați, ratele de migrație în ambele direcții sunt mai mici și, în deosebi, soldul migrator negative care este mult mai mic pentru ambele sexe (confirmând presupunerea adoptată că majoritatea traversărilor din fișierul Străinilor aparține cetățenilor moldoveni neidentificați).

Tabelul 8: Imigranți (Im), Emigranți (Em) și Migrația Netă (Net), pe sexe, cetățeni ai Republicii Moldova și cetățeni străini, 2014-2017 (rate la 1000 locuitori)

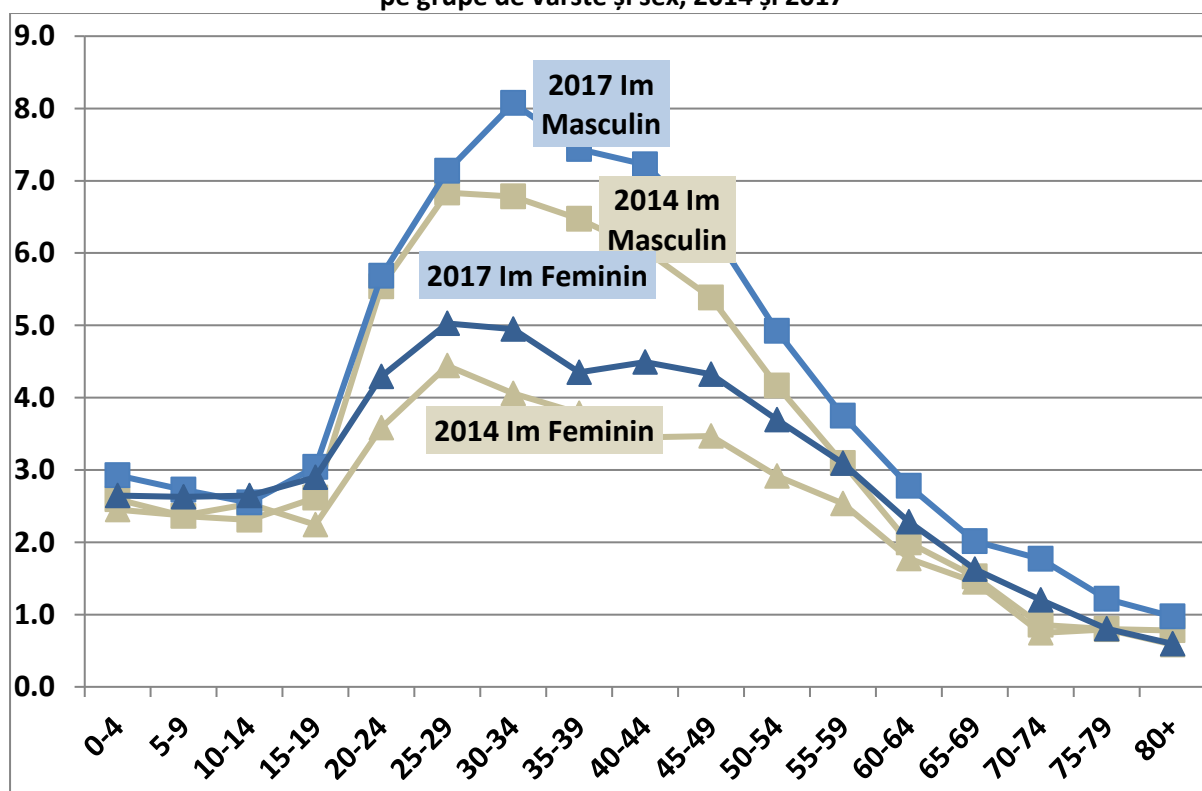
		2014			2015			2016			2017		
		Im	Em	Net	Im	Em	Net	Im	Em	Net	Im	Em	Net
Cetățeni ai RM	M	24.8	28.4	-3.5	21.5	26.7	-5.2	16.4	31.3	-14.8	16.3	32.6	-16.2
	F	15.4	24.5	-9.0	14.8	22.7	-7.9	12.6	24.7	-12.1	12.8	25.2	-12.5
Cetățeni străini	M	16.9	19.1	-2.3	22.9	23.8	-0.9	29.2	33.3	-4.1	31.3	36.5	-5.3
	F	12.5	14.7	-2.2	15.9	16.9	-1.0	19.1	21.1	-2.0	20.3	22.7	-2.4

Cetățeni ai RM și străini	M	41.7	47.5	-5.8	44.4	50.5	-6.1	45.6	64.6	-18.9	47.6	69.1	-21.5
	F	27.9	39.2	-11.2	30.7	39.6	-8.9	31.7	45.8	-14.1	33.1	47.9	-14.9

Tendențe pe vârste ale migrației

Pentru migrație în general și migrația internațională, în particular, ratele migrației la vârstele adulte tinere și la copii sunt de obicei mari, iar la celelalte vârste sunt mai scăzute. Aceste tendințe sunt evidente și în migrația internațională a Republicii Moldova. În figurile 3-5 sunt prezentate ratele totale ale migrației internaționale, pentru cetățeni ai Republicii Moldova și cetățeni străini, pe grupe de vârste și sex pentru anii 2014 și 2017. Figura 3 prezintă ratele de imigrare, figura 4 ratele de emigrare și figura 5 ratele migrației nete.

Figura 3: Ratele de imigrare internațională pentru cetățenii Republicii Moldova și cetățenii străini, pe grupe de vârste și sex, 2014 și 2017

Figura 4: Ratele de emigrare internațională pentru cetățenii Republicii Moldova și cetățenii străini, pe grupe de vârste și sex, 2014 și 2017

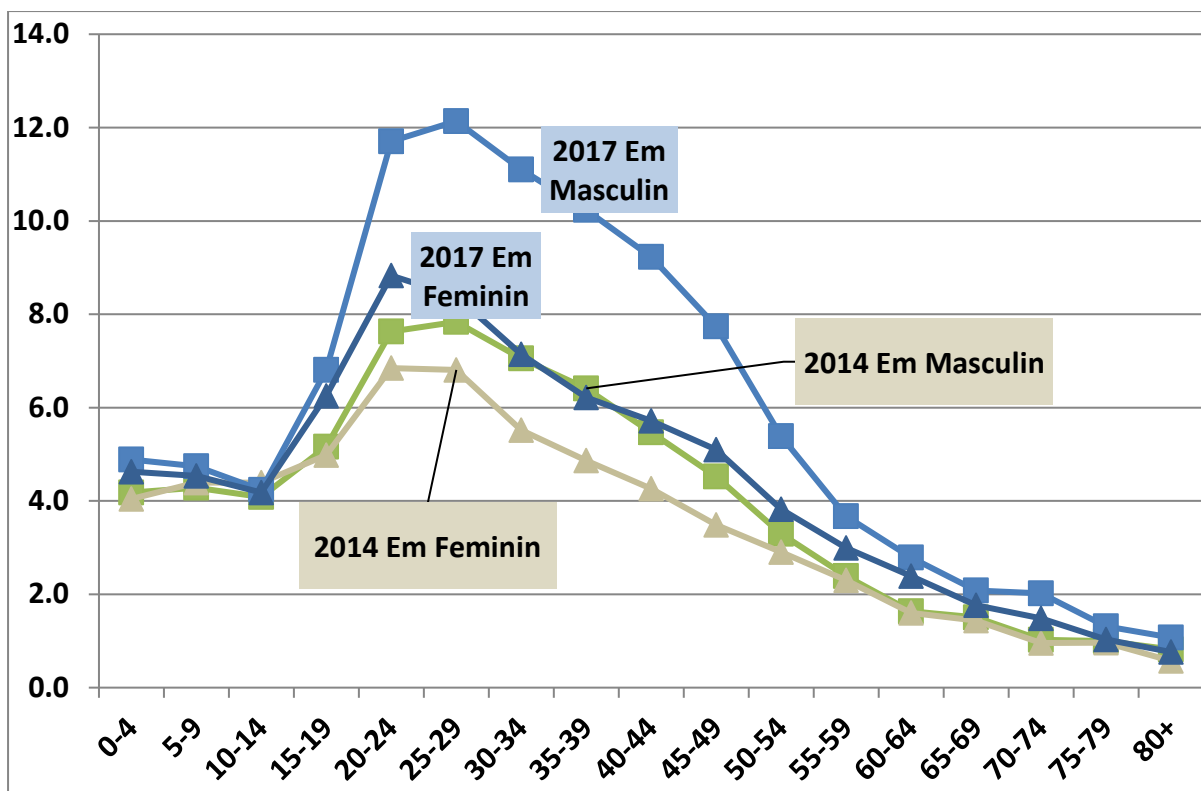
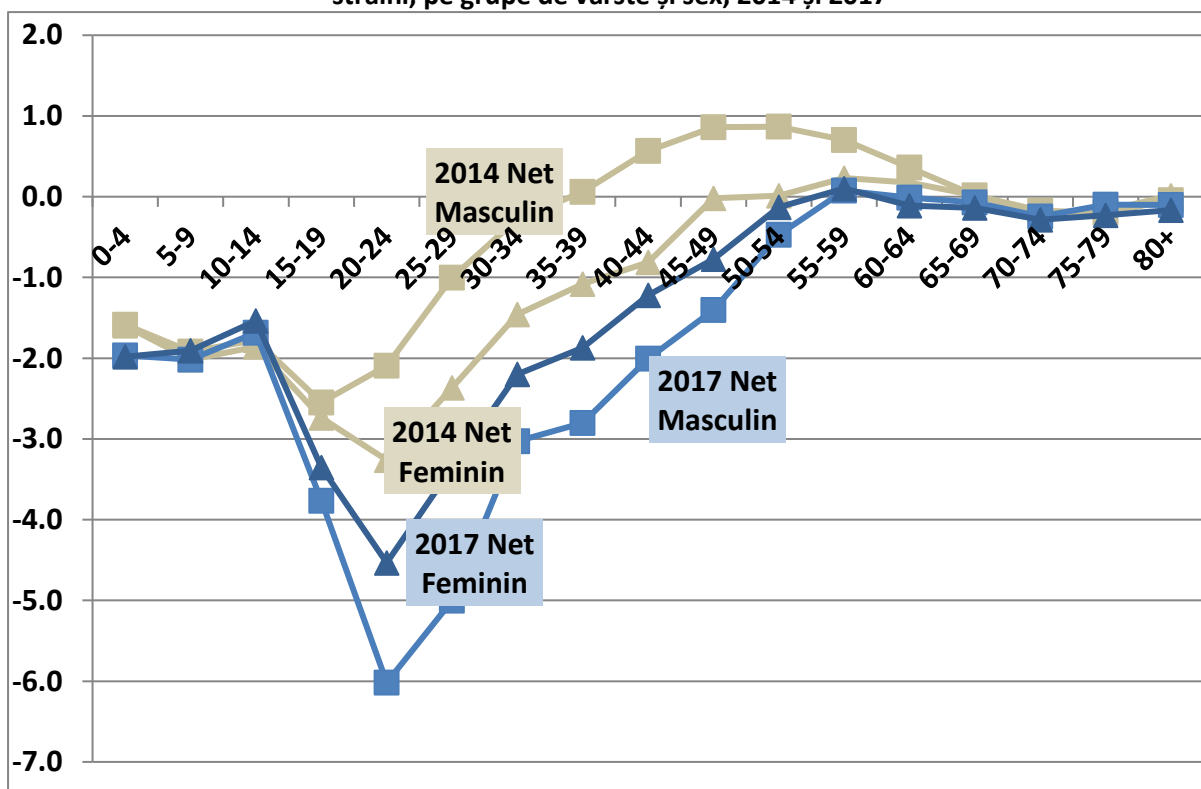

Figura 5: Ratele migrației nete internaționale pentru cetățenii Republicii Moldova și cetățenii străini, pe grupe de vârste și sex, 2014 și 2017

Tipologia pe vârste menționată este prezentă atât în ratele imigrației și ale emigrației, cât și în ratele migrației nete pentru ambele sexe în 2014 și în 2017 (la fel și în 2015 și 2016, date care nu sunt prezentate aici). Figurile ilustrează în mod clar că, la majoritatea grupelor de vârstă bărbații au rate de

emigrare și imigrare mai mari decât femelele și, de asemenea, că modificările ratelor au fost mai proeminente pentru bărbați decât pentru femei. Figurile de asemenea arată că modificările între 2014 și 2017 au afectat toate grupele de vârstă: un declin general a fost înregistrat în ratele migrației la ambele sexe (a se vedea figura 3) și o creștere generală a ratelor de emigrare la ambele sexe (a se vedea figura 4). Inversarea ratei migrației nete pe sexe este de asemenea evidentă în figura 5, care arată clar că această inversare a fost în mare măsură determinată de o scădere accentuată a ratelor migrației nete la bărbați care, în 2014, au avut o migrație netă pozitivă relativ ridicată pentru intervalul grupelor de vârstă de 30-64 ani. Astfel în 2014 (și 2015, datele nu sunt prezentate aici), ratele migrației de întoarcere pentru bărbați au fost mult mai mari decât ratele de emigrare. Această tendință dispare în 2017 (deja în 2016, datele nu sunt prezentate aici), atunci când ratele migrației nete devin negative pentru ambele sexe, cel puțin până la vârsta de 50-54 și devin aproape nule după această grupă de vârstă.

O altă caracteristică importantă de remarcat este magnitudinea mare atât a ratelor de imigrare, dar în particular a celor de emigrare la vârste adulte tinere: ratele de emigrare ajung la un nivel de 121 de mii pentru bărbați la 25-29 de ani și 88 la mie pentru femei la 20-24 de ani în 2017 și până la vârsta de 35-39 de ani, acestea rămân peste 100 la bărbați și peste 60 la femei în 2017. Ratele de imigrare, chiar dacă sunt mai mici, totuși sunt foarte mari, ajungând la valoarea maximă 2017 - aproape 81 la mie pentru bărbații de 30-34 ani și 50 pentru femei de 25-29 ani. În consecință aceste rate de migrație ridicate generează și solduri negative ridicate la vârste adulte tinere: în 2017, la 20-24 de ani, bărbații au un sold migrator negativ de -60 la 1000, iar femeile -45 la o mie. Aceasta înseamnă că Republica Moldova a pierdut aproximativ 6% și 4.5% din grupul de vârstă de 20-24 de ani (cohortă) de bărbați și de femei, respectiv, într-un singur an.

Cetățenii moldoveni arată aceleași tendințe ale migrației pe vârste (și sexe) observate deja pentru cetățenii Republicii Moldova și cetățenii străini per total. Figurile 6-8 prezintă ratele migrației internaționale pe sexe, de data aceasta doar pentru cetățenii moldoveni pentru anii 2014 și 2017, Figura 6 arată ratele de imigrare, figura 7 prezintă ratele de emigrare și figura 8 prezintă ratele migrației nete. Desigur, amploarea ratelor de imigrare, emigrare și a migrației nete este mai mică, dar tendințele pe vârstă și sex sunt identice cu cele descrise mai sus pentru cetățenii moldoveni și străini per total.

Figura 6: Ratele de imigrare internațională pentru cetățenii Republicii Moldova, pe grupe de vârste și sex, 2014 și 2017

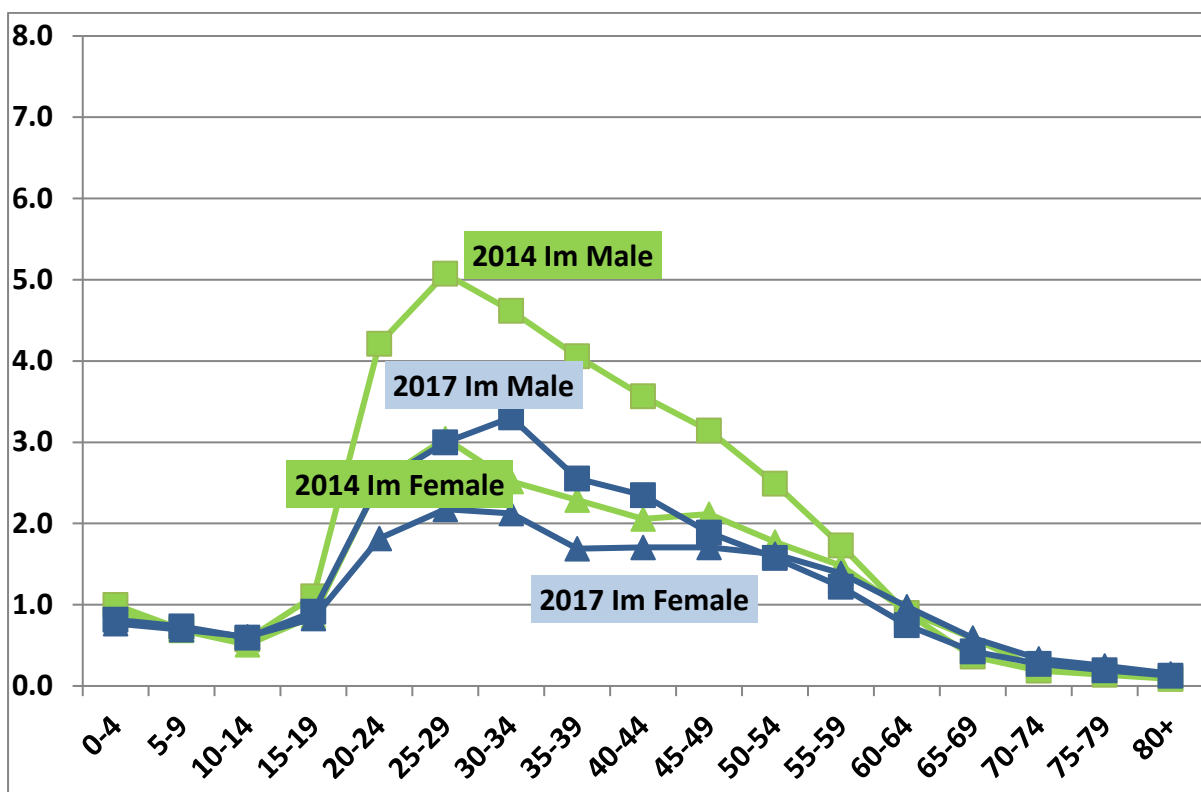

Figura 7: Ratele de emigrare internațională pentru cetățenii Republicii Moldova, pe grupe de vârste și sex, 2014 și 2017

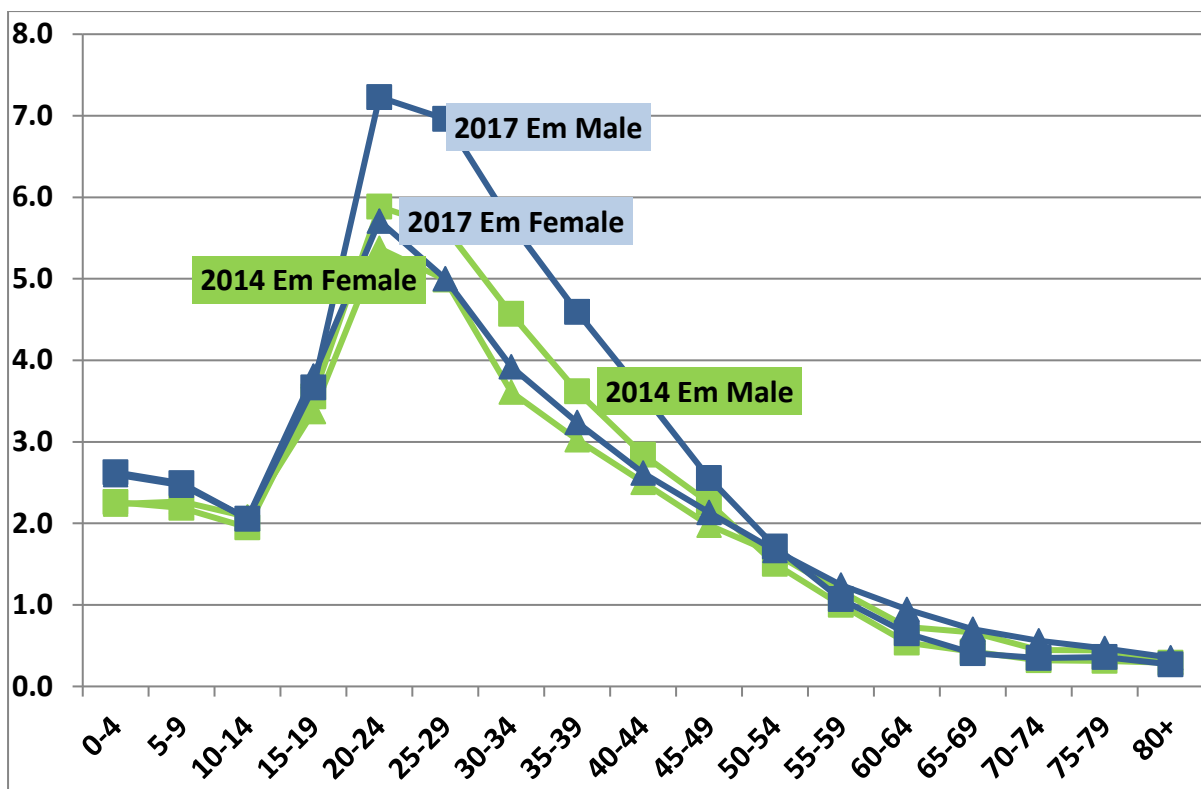
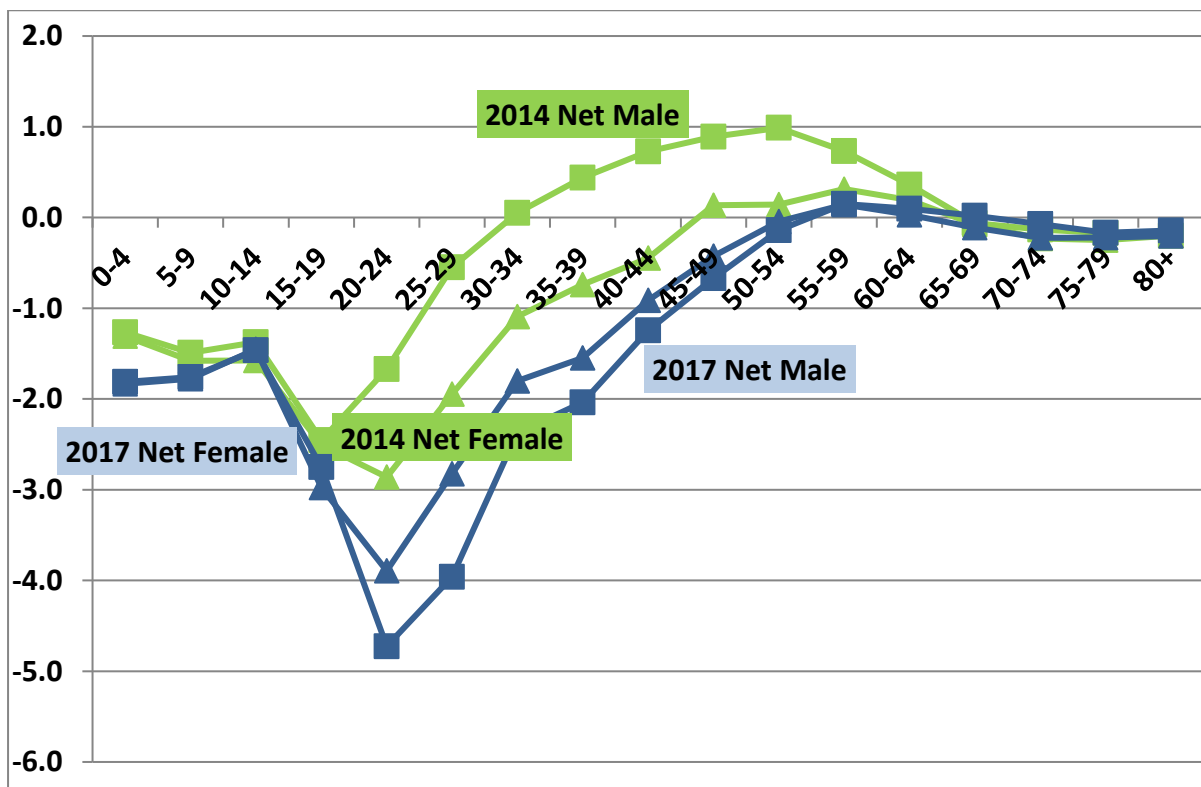
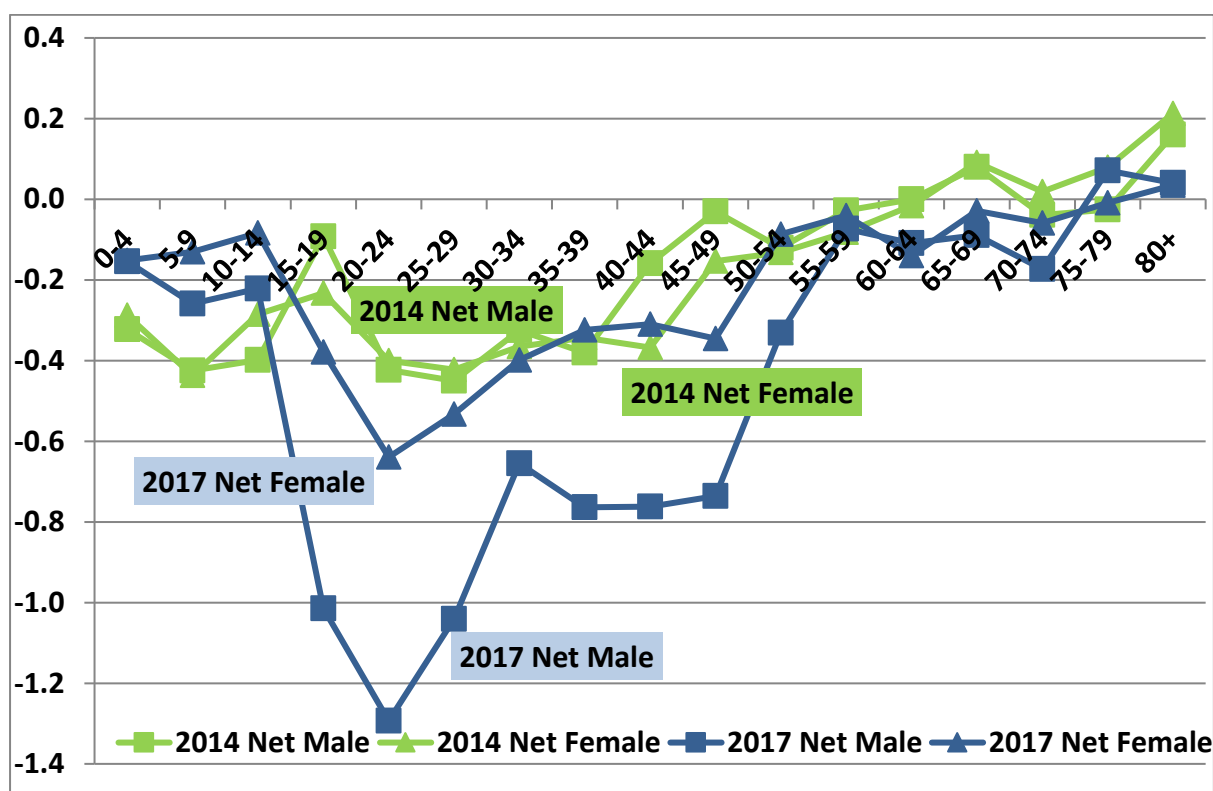

Figura 8: Ratele migrației nete internaționale pentru cetățenii Republicii Moldova, pe grupe de vârste și sex, 2014 și 2017

Cetățenii străinii prezintă o tipologie ușor diferită de imigrările și emigrările cetățenilor moldoveni identificați, fiind mai mici pe tot parcursul anilor, dar care au înregistrat creșteri pentru ambele rate și pentru ambele sexe (date care nu sunt prezentate aici), cu toate acestea, soldul migratoriu, chiar dacă este negativ și la fel concentrat la vârstele adulte tinere este mult mai moderat, așa cum se poate observa în figura 9. Acest lucru pare să coroboreze din nou presupunerea că, chiar dacă fluxurile migratorii (imigrare și emigrare) sunt compuse în principal din străini, soldul migrator negativ, care este similar cu tipologia pe vârstă și sex observată în cazul cetățenilor moldoveni, este, în mare parte, rezultatul cetățenilor moldoveni neidentificați care au trecut hotarele folosind documente străine și, prin urmare, nu au fost identificați drept cetățeni moldoveni și sunt considerați străini.

Figura 9: Ratele migrației nete internaționale pentru cetățenii străini, pe grupe de vârstă și sex, 2014 și 2017

Cetățenii moldoveni petrec perioade lungi peste hotare

Pe lângă înalta propensiune de a pleca peste hotare, mulți cetățeni moldoveni obișnuiesc să stea în străinătate pentru perioade mari de timp. De exemplu, în fiecare an (tabelul 9) în perioada de observație 2014-2017, peste 310 mii de cetățeni moldoveni (mai mult de 11% anual din populația țării) au petrecut peste hotare mai mult de jumătate de an și peste 125 de mii au petrecut peste hotare mai mult de 9 luni în străinătate.

Table 9: Numărul de zile petrecute în străinătate de persoanele cu reședința obișnuită ai Republicii

	183-274	275+	Total	
			183+	% din total populație a RM
2014	212.4	131.2	343.6	12.0%

2015	189.0	128.3	317.2	11.2%
2016	185.2	125.6	310.8	11.1%
2017	191.0	127.0	317.9	11.5%
2014-17¹⁹	292.6	427.0	719.6	25.6%

Table 10: Numărul de cetățeni moldoveni care au petrecut peste hotare mai mult de jumătate de an în perioada 2014-2017, după frecvența traversării

Frecvența traversării	183+ de zile peste hotare
1 dată	421.8
de 2 ori	225.5
de 3 ori	67.3
de 4 ori	5.1
Total	719.6

Însumând numărul de cetățeni moldoveni²⁰ (diferiți) care au petrecut peste hotare mai mult de jumătate de an cel puțin o dată în perioada analizată 2014-2017²¹, obținem aproximativ 720 de mii de persoane. Cu alte cuvinte, aproximativ 26% din populația cu reședința obișnuită a Republicii Moldova a petrecut cel puțin o dată mai mult de jumătate de an în străinătate în această perioadă de patru ani. Mai mult, aproximativ 41% dintre aceștia (aproape 300 de mii) au stat peste hotare mai mult de jumătate de an de mai multe ori: 226 mii - de două ori, 67 mii de trei ori și aproximativ 5 mii au stat peste hotare mai mult de jumătate de an în fiecare an (de 4 ori).

Atunci când analizăm modelele migratorii ale cetățenilor moldoveni, observăm, de asemenea, că un număr semnificativ dintre aceștia oscilează pe parcursul anilor (patru ani) între statutul de emigrant și de imigrant (sau de migrant reîntors). Într-adevăr, aproximativ 56 de mii atât au imigrat, cât și au emigrat cel puțin o dată în cei 4 ani analizați, unii dintre ei (4,6 mii) au migrat chiar și de 3 ori, iar o parte (216) în fiecare an.

Concluzii

Imaginea generală pe care o obținem este a unei populații extrem de mobile și o parte mare a acesteia are o expunere ridicată și continuă la alte societăți și țări pentru perioade relativ mari de timp. O astfel de mobilitate și de tendințe migratorii prezintă o provocare pentru orice definiție a migrației internaționale, deoarece mulți cetățeni moldoveni petrec perioade îndelungate atât în Republica Moldova, cât și în străinătate. Dacă, de exemplu, pragul folosit pentru a defini migrația a fi fost de 183

¹⁹ Aceste numere reprezintă numărul de cetățeni moldoveni diferiți care au petrecut în străinătate numărul de zile menționat și, prin urmare, nu este simpla sumă a numărului anual de cetățeni moldoveni, deoarece mulți petrec perioade îndelungate peste hotare de mai multe ori (a se vedea textul)

²⁰ Trebuie menționat faptul că aceasta poate fi o subestimare, deoarece cetățenii moldoveni menționați aici sunt cetățenii moldoveni identificați din care au fost excluși aproximativ 87 de mii pentru care lipseau date și imputarea statistică nu a fost posibilă, totodată există un număr necunoscut de cetățeni moldoveni neidentificați printre străini

²¹ Calculele au fost făcute pentru cetățenii moldoveni care au traversat frontiera în perioada anilor 2014-2017 și au fost efectuate cumulativ, în perioadele de 365 de zile înainte sau după o anumită traversare

de zile, aproximativ 26% dintre cetățenii moldoveni ar fi considerați migranți într-o perioadă de patru ani și nu „doar” 15%, cu pragul ales de 275 de zile.

În aceste condiții, soldul migrațional negativ și în continuă creștere ar putea avea nu doar consecințe negative. Este evident că, pe termen scurt, faptul că Republica Moldova pierde un număr atât de mare de adulți tineri poate avea influență negativă asupra societății și economiei țării. Cu toate acestea, trebuie menționat faptul că mulți dintre cei care părăsesc țara pentru perioade îndelungate de asemenea se întorc foarte des acasă și mulți dintre trimit remitențe către familiile lor care au rămas în Republica Moldova. Există mult mai multe cercetări care trebuie făcute pentru a evalua impactul pe care aceste remitențe îl pot avea asupra societății și economiei Republicii Moldova. Un fapt suplimentar important care trebuie menționat este că caracterul acestor migrații nu este clar: sunt oare migrație permanentă? Numărul mare de migranți reîntorși la fiecare vârstă și sex și starea migratorie oscilantă a unora dintre ei par să indice contrariul. Dacă cercetările ulterioare vor confirma caracterul temporar al majorității acestor fluxuri migraționale, atunci expunerea atâtor cetățeni moldoveni în alte culturi și societăți poate duce la o influență pozitivă pe termen lung asupra societății și economiei moldovenești.

Concluzii și Recomandări

Multe îmbunătățiri pot și trebuie introduse în viitor, dar în orice caz, abordarea adoptată pentru calcularea estimărilor migrației va permite BNS să producă estimări ale populației curente în fiecare an.

Trebuie totuși să se decidă cum să depășești problema definiției încorporate în întârziere (de ceva mai mult de un an) în calculul estimărilor migrației care rezultă din necesitatea de a avea date pentru anul $T + 1$ pentru calcularea estimărilor migrației pentru anul T . Dezvoltarea modelelor de migrație bazate pe date parțiale pentru $T + 1$ sau pe proiecții din serii de timp sau alte metode statistice va necesita eforturi semnificative.

În aceste condiții, abordarea recomandată este de a produce estimări provizorii, utilizând ratele de migrație nete pe vârstă și sex, calculate pentru anul anterior ($T-1$), permițând astfel calcularea estimărilor provizorii actuale ale populației pentru anul T în jurul lunii mai a anului $T + 1$ și producerea estimărilor populației revizuite și finale pentru anul T în luna mai a anului $T + 2$, când datele privind mișcările $T + 1$ vor fi deja procesate și estimările respective ale migrației în funcție de vârstă și sex. Această abordare a producerii estimărilor provizorii și finale va permite depășirea unei probleme similare cu privire la datele statistice vitale, deoarece, de asemenea, în acest caz, datele finale pentru anul curent T sunt disponibile în formă finală câteva luni (cel puțin 3, de obicei mai multe) după sfârșitul anului T .